Johan Ludvig Heiberg

NOVELLER

Johan Ludvig Heiberg

Noveller

eBibliotek 1800

2024

Ophavsret og brugsbetingelser

Denne ebogsudgave af Johan Ludvig Heiberg: *Noveller* er baseret på originaler, som er public domain i hele verden.

Nærværende ortografisk opdaterede og redigerede udgave af teksten kan frit downloades og videreformidles under Creative Commons-licensen BY-NC-SA – Kreditering-IkkeKommerciel-DelPåSammeVilkår 4.0 International. Opholder du dig i et land uden for EU, bør du dog tjekke de lokale ophavsretsbestemmelser, før du videredistribuerer værket.

Generelt forbehold: *Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en tekst, som stammer fra en længst svunden tid. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.*

Copyright and conditions of use

This ebook edition of Johan Ludvig Heiberg: *Noveller* is based upon sources in the public domain worldwide.

This edition is free to download and reuse under Creative Commons BY-NC-SA Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International.

Disclaimer: *Please note that this book is based on an original text dating from another era. Norms and language were different then, and*

some readers might find offensive content. We believe that any work of art from previous times should be viewed in its cultural and temporal context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.

Den farlige tavshed

Novelle.

(Oprindelig meddelt i Kjøbenhavns flyvende Post 1827).

Omsider var jeg blevet forlovet. Den skønneste, den elskværdigste pige (således forekom hun i det mindste mig), Mariane B., havde skænket mig sit ja, og beseglet det med det ømmeste kys. Næppe var det første øjebliks henrykkelse på begge sider blevet til en klar og rolig lyksalighed, før hun, lig riddertidens damer, satte mig på en prøve, hvis vanskelighed jeg dengang var langt fra at ane. Hun befalede mig nemlig, under tabet af hendes godhed og agtelse, at holde vor forbindelse hemmelig for alle, endog for hendes og mine forældre, at undvige enhver anledning til at røbe den, og i tilfælde af mistanke nægte den på det bestemteste, begge dele, indtil hun selv gav mig tilladelse til at erklære mig for vedkommende.

Grunden til dette forlangende var, som hun selv sagde mig, følgende: Hendes fader, en velhavende købmand, hvis eneste barn hun var, havde anvendt alt på hendes opdragelse; hun var hans øjesten, og han satte sit største håb til at hun skulle gøre et brillant parti. Jeg, en fattig kandidat, uden synderlige udsigter for øjeblikket, ville upåtvivlelig, ifald jeg begærede hendes hånd hos forældrene, erholde et afslag, som ville gøre mig det vanskeligt, ja umuligt, herefter at besøge huset så flittigt som hidtil; det var således nødvendigt at holde vor forbindelse hemmelig, indtil mine udsigter havde forandret sig, eller indtil

Mariane af andre årsager kunne tro sine forældre gunstigt stemte for vor forening. Jeg fandt disse grunde så rimelige, ja de forekom mig at være et så umiskendeligt bevis på Marianes kærlighed til mig, på hendes frygt for at miste mig, at jeg uden mindste indvending gik ind på hendes vilkår, som endog i høj grad behagede mig ved det romanagtige forhold, hvori det satte mig til min elskede.

Et år forløb på denne måde, og hvis jeg under dette tidsrum nød al den lyksalighed, som en hemmelig forståelse med en elsket genstand kan skænke, så udtømte jeg også i rigeligt mål de plager og lidelser, som er uadskillelige derfra. Såvel det ene som det andet er dig måske, kære læser, i lige grad ubekendt, for måske har du aldrig, eller dog ikke længe, været i et lignende forhold. Tillad mig derfor at indvie dig lidt deri.

Den tanke at elske og vide sig elsket, har, under forudsætning af hemmeligheden, noget dobbelt tillokkende, noget ubeskrivelig fortryllende. Den, hvis kærlighed er almindelig bekendt, nyder lyksaligheden kun halvt; thi hans følelse træder ud af sin rette kreds, og bliver en genstand for tusind uvedkommende. Derimod de hemmelige elskende ser ikke deres forhold på denne måde profaneret; de er i enebesiddelse af den gensidige viden om deres lykke; deres kærlighed er kun til for dem selv, ikke for andre. Selv den forsigtighed, hvormed de må gå til værks, forhøjer deres følelser, og gør deres sjældnere og vanskeligere sammenkomster så meget ønskeligere for dem, så meget inderligere. Elsket har du sikkert, kære læser, for hvem har ikke det? Og hemmeligt har du vist også elsket; for hemmelig er enhver kærlighed, indtil den har erhvervet sig genkærlighed. Du har da sikkert også forsøgt

den forunderlige stemning, hvori man kommer, når mennesker, som ikke drømmer om vor følelse, hændelsesvis omtaler dens genstand, når de roser hende, som du elsker, roser hende enten for hendes skønhed eller for hendes elskværdighed. Du er da blevet forunderlig eksalteret; længslen efter den elskedes besiddelse, det brændende ønske at behage hende, frygten for at mishage hende, for at se en anden lykkeligere end du, alle disse følelser er blevet vakt med dobbelt styrke, og din stemning har været en forunderlig blanding af glæde og ængstelse. Men tænk dig nu i den fulde vished af at være elsket, og du vil kunne slutte dig til den lyksalighed, som jeg under de samme omstændigheder måtte føle. Hvis nogen i et selskab omtalte Marianes smukke hår, så tænkte jeg: han ved ikke, at jeg bærer en lok deraf på mit bryst. Roste nogen hendes smukke hænder, så tænkte jeg: han ved ikke, at de ofte hemmeligt har trykket mine. Hvis lyksaligheden i den hemmelige kærlighed har nogen fejl, da er det den at være alt for stor, for den er ofte nær ved at sprænge den barm, som indeslutter den.

Men for ej at pådrage mig bebrejdelse for partiskhed, så bør jeg tillige, kære læser, gøre dig opmærksom på de store, ja i sandhed store lidelser, som er forbundet med denne lykke. De hemmelige elskendes forhold er ret en bold for tilfældet; deres bestræbelser efter at mødes, efter at se hinanden uforstyrrede, for at kunne gentage deres kærlige forsikringer, er ligesom en indsats i lotteriet. Lykken, som undertiden kan have været dig gunstig til at finde det rette øjeblik og den rette lejlighed, kan til andre tider blive dig så ugunstig, at du forfejler begge; og når nu et sådant uheld bliver periodisk! når det varer igennem et

helt tidsrum af dage og uger! Og tænk dig nu en af disse små kurrer på tråden, som er så almindelige i kærlighed; tænk dig en simpel misforståelse, som gør din elskede utilfreds med dig, vred eller bedrøvet. Du ved dig uskyldig og er vis på hendes tilgivelse, når du blot kan oplyse hende om sammenhængen; men umuligt! der tilbyder sig ingen lejlighed til en samtale; du må sidde lige over for hende, og se hendes misfornøjede blik, uden med et eneste ord at kunne vinde hendes tilgivelse; endelig må du gå bort, fulgt af hendes vrede; en lang nat ligger imellem dette uheld og muligheden af en bedre lykke, og hvem ved om ikke denne mulighed næste dag bliver dig atter forspildt?

I en sådan pinefuld stemning, som allerede ofte havde fundet sted imellem os, var det, at jeg en aften måtte forlade Mariane. Hendes forældre boede om sommeren i en af Københavns forstæder. Så ofte anstændigheden tillod det, gjorde jeg, især om aftenen, en spadseretur ud til dette sted, og var altid flere gange om ugen så heldig at finde et påskud til at besøge den desuden gæstfrie familie. Men da kærlighed er så unøjsom, at selv alt endnu ikke er den nok, så var det mig ikke tilstrækkeligt at se min Mariane og tale med hende i familiens nærværelse. Nu bebrejder jeg mig selv min dengang urolige stræben, som ikke kunne finde sig tilfreds i den stille nydelse af den elskedes nærværelse, i den lyksalige vished, der ligesom et magisk lys burde have kastet sine stråler over alt hvad der var mig ligegyldigt, over alt hvad der pålagde mig tvang og tilbageholdenhed. Dertil var jeg dengang ikke i stand; tværtimod, den eneste tanke, som herr og fru B's selskab opfyldte mig med, var at finde lejlighed til et øjebliks frihed, for

under dette at kunne omfavne min Mariane, og høre af hendes mund den fornyede forsikring om hendes kærlighed. Så nøje havde jeg udstuderet husets og familiens indretning, at jeg vidste, at sandsynligheden af at finde et sådant øjeblik ikke indtraf mere end en gang hver aften. Herr B. nemlig, som var en lidenskabelig elsker af blomster, plejede, henimod mørkningen, at forlade værelset, for at gøre en ti minutters runde i sit blomsterkvarter. Undertiden inviterede han mig til at følge med, for at bese hans blomsterflor, for hvilken jeg havde givet mig mine af at interessere mig; og når dette skete, så var det lykkelige øjeblik forbi. Men når jeg derimod, just som han skulle tiltræde sin tur, havde sørget for at komme i en levende samtale med hans kone, der omtrent på samme tid plejede at besøge sit køkken, så lod han mig sidde, og nu gjaldt det at lade den ved kunst indledte samtale lige så kunstigt uddø, for ikke at opholde fruen fra hendes huslige forretninger; lykkedes dette, så var det så meget attråede øjeblik vundet; og om dette endog var nok så kort, følte jeg mig dog munter og oprømt for den hele aften. I betragtning heraf var jeg ikke lidet stolt af min store, og, som jeg troede, i kærlighedssager helt usædvanlige nøjsomhed, men forlangte også det attråede øjeblik som en rettighed, lykken ej kunne nægte mig, uden den højeste grad af uretfærdighed, som da berettigede mig til utilfredshed, til en for alle synlig melankoli, til en i mig selv indsluttet fortvivlelse. Dag og nat drømte jeg kun om dette øjeblik, og blev det mig forspildt, så var straks det onde lune tilstede. Der behøvedes, til at gøre mig mørk og uelskværdig, ikke andet end et par fremmede mennesker, som jeg ikke havde ventet at træffe i selskabet, især unge piger, som jeg vidste, var uadskillelige fra

Mariane. Damerne har en finere takt for det sømmelige, end vi mandfolk. Ofte havde Mariane bebrejdet mig min alt for kendelige forstemthed ved slige lejligheder. I min bestræbelse efter at behage den elskede, besluttede jeg at gøre alt muligt for at overvinde mit sind, men uheldigvis indtraf den første prøve en aften da jeg mindre end nogensinde var oplagt til at bestå den. Alt havde varslet mig det bedste udfald af min stræben efter at komme i besiddelse af det lykkelige øjeblik; jeg havde så meget på mit hjerte, så meget som jeg måtte sige og betro min elskede, så meget som jeg længtes efter at høre af hende. Alt var gået efter ønske: herr B. var i haven, fru B. var i køkkenet; med inderlig længsel greb jeg Marianes hånd for at trykke den til min læbe, da i det samme døren gik op, og en af hendes veninder trådte ind for at aflægge et besøg og tilbringe aftenen i hendes selskab. Fortvivlet i mit inderste, fattede jeg dog øjeblikkelig den bestemteste beslutning ikke at lade mig mærke dermed; men da en fortvivlet elsker nødvendigvis må bevæge sig i de modsatte yderligheder, så påtog min fortvivlelse sig overgivenhedens maske; og for ret at vise, at den unge dames selskab ikke var mig uvelkomment, udtømte jeg mig i opmærksomheder for hende; og i den klimaks, hvori jeg nu engang havde sat mig, gik disse lidt efter lidt over til en åbenbar courtoisie. Mariane, som ikke var fri for et lidet gran af skinsyge, fandt ikke behag i min opførsel. Jeg mærkede det, men var nu nødt til at fortsætte min rolle, der kostede mig selv den heftigste anstrengelse. Efter bordet nød jeg den ære at følge den unge dame hjem, og gik bort, sønderrevet i mit inderste ved tanken om den misbilligelse, som, ene synlig for mig, udlyste af Marianes blikke.

Den næste aften kom jeg igen, med en veltalende undskyldning på læben, og i håbet om at finde lejlighed til at anbringe den, men nærværelsen af et par fremmede herrer viste mig straks ved min indtrædelse, hvor lidet jeg havde at vente af denne aften. Den ene af de tilstedeværende, en ung rejsende købmand, konverserede Mariane meget levende, og hun syntes at finde behag deri. Min fortvivlelse steg mere og mere. Endelig anbefalede de fremmede sig. Straks efter gik vi andre til bords. Mariane, som stedse var kold imod mig, rejste sig snart fra sin stol, og begav sig på sit kammer, under påskud af hovedpine. Jeg blev nødt til at holde herr og fru B. med selskab. Den sidste drillede mig med den unge dame fra forrige aften. Jeg fandt mig deri; men da hun endelig sagde, at også Mariane havde talt om den store opmærksomhed, jeg havde vist hendes veninde, og tilføjet, at denne pige just var et parti for mig, så kom tårerne mig i øjnene, og nær havde jeg røbet min hemmelighed, hvis vi ikke i det samme havde rejst os fra bordet. Hurtigt tog jeg af sted, og gik bort.

Det var allerede sildigt ud på aftenen. Vi befandt os dengang i slutningen af august måned, da nætterne allerede er temmelig lange og mørke, og himlen rigt besået med stjerner. En kold efterårsvind blæste, og raslede med de halvvisne løv i træerne. Jeg gik ind ad staden til, men ved porten vendte jeg tilbage, for endnu engang at se det hus, hvori min elskede slumrede, og hvis mure grusomt hindrede mig fra at berolige både hende og mig selv. Jeg kom derhen; alt var tyst og stille. Jeg gik atter ind ad staden til, og vendte atter tilbage, og denne frem- og tilbagegåen fortsatte jeg så ofte, at klokken endelig var blevet over ét. Jeg skammede mig over min hensigtsløse uro, og lovede

mig selv, nu at gå hjem. Men den tanke, at jeg dog umuligt kunne sove, bevægede mig til at forlænge min spadseretur ved at lægge den over Farimagsvejen.

På denne lange og mørke vej mødte jeg ikke et eneste menneske. Først da jeg var kommet et meget langt stykke, skimtede jeg ved den ene side af vejen, men i en lang frastand, et par lygter, som bevægede sig frem og tilbage. Jeg fordoblede mine skridt, for at se hvad det kunne være. Jeg var allerede kommet næsten til enden af vejen, da jeg stødte på en karet og en rustvogn, som begge holdt stille; intet menneske, selv ikke kuskene var til stede. Jeg var nu ganske nær ved den mark, hvorpå lygterne befandt sig. Ved deres skin så jeg nogle personer beskæftiget i en travl bevægelse, uden dog at kunne gætte hvorfor. Nysgerrig sneg jeg mig derhen, og så, ikke uden en vis gysen, fire karle bære en simpel ligkiste, som blev sænket ned i en åben grav, hvorpå de tilkastede denne; det hele gik for sig uden alle de ellers sædvanlige ceremonier. Karetkusken stod og så på det, støttet på sin pisk. Foruden de fire karle opdagede jeg en sortklædt mand, som stod på randen af graven og holdt et tørklæde for sine øjne. Uvilkårligt nærmede jeg mig til ham; men hvor stor blev ikke min forundring, da jeg, idet han besvarede et spørgsmål, som en af karlene gjorde ham, på stemmen genkendte min ungdomsven, Fredrik O., som jeg længe ikke havde set, til dels fordi min kærlighedsforståelse havde fået mig til at glemme for en tidlang alt hvad der ellers havde opfyldt mine tanker. Jeg trådte nærmere; jeg kunne ikke længere tvivle på at det var ham.

"Fredrik!" råbte jeg: "hvad gør du her?"

Efter et øjebliks forundring, hvori han tavs betragtede mig, tog han endelig min hånd, trykkede den heftigt, og sagde: "Jeg begraver en selvmorder."

Med skælvende stemme spurgte jeg: "Og hvem? Kender jeg ham?"

"Det er Carl F.," svarede han roligt.

"Min Gud!" udråbte jeg: "hvorledes?"

Fredrik afbrød mig: "Han har skudt sig! Spørg ikke mere!" og i det samme kvaltes hans stemme af en heftig tårestrøm.

Begravelsen var endt. Fredrik havde fattet sig. Langsomt gik han tilbage, og steg ind i kareten.

Jeg tog ham i hånden, og sagde: "God nat, Fredrik! Jeg kommer til dig i morgen."

"Vil du ikke følge mig hjem?" spurgte han: "det er så længe siden jeg så dig."

Tavs sprang jeg ind i vognen, og satte mig ved hans side. Vi rullede ind ad porten, gennem de øde, mørke gader. Ikke et ord blev vekslet imellem os. Endelig holdt vi udenfor Fredriks hjem.

Jeg fulgte ham op ad trappen, og trådte ind med ham på hans værelse. Han tændte lys, bad mig sidde ned, og forlod værelset. I min ensomhed havde jeg tid til at samle mine tanker. Den ulykkelige Carl, til hvis begravelse jeg ved en så forunderlig hændelse havde indfundet mig, var mig forresten kun lidet bekendt. Kun et par gange i mit liv havde jeg talt med ham, og jeg vidste ikke andet om ham, end at han var et udmærket smukt menneske, og en ven af Fredrik, med hvem han dog først i den senere tid, efter at jeg sjældnere så Fredrik, var kommet i et ret intimt forhold. Mine egne sorger, som allerede næsten var glemt, kaldte jeg et øjeblik tilbage i erindringen, og studsede

over at så ringe årsager nylig havde gjort så stor en virkning på mig. Ikke des mindre var jeg dog endnu behersket af dem, mere end jeg selv troede; thi uagtet de, ved sammenligningen med den rædselsfulde begivenhed, jeg var blevet vidne til, forsvandt som lutter ubetydeligheder, lå de dog endnu således i baggrunden af mine tanker, at jeg, selv uden at undersøge hvorfor, var aldeles overbevist om at Carls selvmord måtte være foranlediget af en ulykkelig kærlighed.

Lidt efter trådte Fredrik ind. Meget fattet, ja med en næsten oprømt mine, satte han en flaske og et par glas på bordet, idet han sagde: "Natten var kold: lad os drikke et glas madeira."

"Carls minde!" tilføjede han: "hans ligfærd var ikke meget bedre end den man giver en hund; lad da nu vinens ånder og glassenes klang bringe ham en hilsen fra to venner, som, efter længe ikke at have set hinanden, traf sammen på hans grav!"

Fredrik stødte sit glas med krampeagtig heftighed imod mit, og mens han tømte det, randt tårerne ned ad hans kinder. Med en anstrengelse, som for at jeg ikke skulle mærke den bevægelse, hvori han var, fyldte han hurtigt glassene på ny, og sagde: "Alle lykkelige elskende leve! At en Werther bliver selvmorder, er ikke besynderligt; men gid kærlighedens lykke aldrig mere må bringe nogen til fortvivlelse!"

Disse ord gjorde et forunderligt indtryk på mig; jeg følte, at jeg blegnede, jeg rystede på hånden; langsomt tømte jeg glasset, mens tusind anelser og tanker krydsede sig i min barm. Fredrik bemærkede det indtryk, hans ord havde gjort på mig. Uden at ane grunden dertil, sagde han:

"Jeg taler i gåder; men jeg skal give dig nøglen til dem. Lad os tilbringe resten af denne sørgelige nat i fortrolig samtale."

Han sprang op, ilede hen til vinduet, trak de lange, nedhængende gardiner for, gik til bordet, og skruede den hidtil døsige lampe i vejret. Med ét fik stuen, som nylig var forekommet mig mørk og sørgelig, et venligt og hyggeligt udseende; vi tog plads i divanen, og sparede ikke på vinen. Efter en kort tavshed begyndte Fredrik således:

Det var i min onkels, major v. N's hus, at jeg første gang så Carl. En bekendt havde fortalt ham så meget om den muntre selskabelighed, som herskede i dette hus, at han fik lyst til at tage del deri, og den omtalte bekendt førte ham derind. Carls væsen behagede mig dengang ikke. Kun få gange havde han besøgt min onkels selskaber, før han på den ubesindigste måde ytrede en heftig lidenskab for den ældste datter, Charlotte, en pige på seksten år, som dengang endnu næppe ansås for at være indtrådt i verden, uagtet allerede mange havde bemærket hendes skønhed og hendes beskedne, blufærdige væsen. At Carl fattede kærlighed til denne pige, derimod havde jeg intet at indvende, men at han så åbenlyst lagde sine følelser for dagen, gav mig kun ringe tanker om hans forstand og hans herredømme over sig selv. Den takt for det passelige, som man er berettiget til at vente af en mand i hans år og stilling, burde have sagt ham, at Charlotte endnu var ubekendt med så heftige lidenskaber, og at deres utvetydige ytring i store selskaber, for alles øjne, ikke kunne andet end sætte den stakkels pige i den største forlegenhed. For enhver, som kendte hende nøjere, og i særdeleshed for mig, som hendes fætter, der havde set og kendt hende fra hendes spædeste barndom af, var det tydeligt, at Carls påtrængenhed i høj grad generede hende, og at hun var så langt fra at gengælde hans kærlighed, at hun tværtimod så den

med mishag. Carl selv kunne ikke undgå at have en følelse deraf, men denne bidrog kun til endnu at forhøje hans lidenskab. I selskabet havde han ikke øje for andet end Charlotte; han talte kun med hende, hans blik var kun henvendt på hende. Når Charlotte, forlegen over den opmærksomhed, som Carls opførsel vakte i selskabet, flyttede sig hen på en anden plads, så varede det kun et øjeblik, og han fulgte efter hende. Gav hun sig i samtale med en af de tilstedeværende damer, så blandede Carl sig øjeblikkelig deri. Denne adfærd, som i ethvert hus ville være upassende, måtte dobbelt støde hos min onkel, hvis frue endnu stedse anså sig for eneberettiget til at modtage ethvert offer på galanteriets alter. Man beskylder hende for at have haft mange elskere. Hvorvidt det er sandt, skal jeg lade være usagt; men så meget er vist, at hun gør fordring på enhvers hyldest, og at hun snarere ville have fundet sig i at blive stukket ud af sin tjenestepige end af sin datter, hvem hun var vant til at betragte som et barn, der endnu ikke kunne komme i betragtning. Noget mere uventet, en ubehageligere overraskelse kunne ikke møde hende, end at se en ung, smuk og elskværdig mand ile hende lige forbi, og lægge sin hyldest for Charlottes fødder. Hvis denne unge pige hidtil havde haft en eller anden nok så flygtig tilbeder, da kunne man være overbevist om at det var en af fru v. R. i forvejen mønstret og nu afskediget *cavaliere servente*. Intet under derfor, at Carl, som havde indslået den vej, der syntes ham at være den korteste, men som fruen betragtede som en omvej, i høj grad mishagede min tante, og, når han ikke var til stede, omtaltes som en fusentast, en nar, et menneske uden forstand, uden levemåde, uden kundskab til verden. Jeg tilstår, at jeg selv,

endskønt af andre grunde end fru v. R., var tilbøjelig til at gå ind på det samme synspunkt, og hvis der endnu behøvedes nogen talende kendsgerning for at bestyrke mig i min mening, så fandt jeg mer end nok i følgende begivenhed, der var lige så uventet, som den var ubehagelig ved den opsigt den gjorde i byen.

Den unge baron N. var et af de mennesker, hvis hele leven og tragten kun går ud på en eneste nydelse, nemlig forfængeligheden; og denne satte han næsten udelukkende i at gøre lykke hos damerne. Han gjorde kur til alle de damer, som var i mode; de andre, om de end var nok så smukke og elskværdige, tog han ikke mindste notits af. Jeg tvivler på, at han nogensinde har gjort en eneste erobring, thi ethvert fruentimmer, som han skænkede opmærksomhed, måtte snart bemærke, at intet andet lå ham på hjerte, end at gøre opsigt med sin kærlighed. Ikke des mindre havde han, som man kalder det, ord for mange damer; og det middel, hvorved han erhvervede sig det, var dels en forunderlig familiær tone, som han tillod sig med damer, der var ham temmelig ubekendte, en tone, hvoraf man just derfor let lod sig bedrages, idet man nemlig antog, at den ikke kunne finde sted uden under forudsætninger af et fortroligt forhold; dels en fin vending i konversationen, hvorved han vidste at bringe den person, han ville have ord for, på tale, så at man endog, som man siger i kunstsproget, fikserede ham med hende, hvorpå han stadigt benægtede tingen, men i sådanne udtryk og med en sådan mine, at hans nej blev et uomtvisteligt ja. Ved disse og lignende kunster havde han blandt andet også vidst at komme i orde for fru v. R., uagtet jeg nok tør indestå for, at hvad for dårligheder

min tante også kan have begået, så er denne ikke derimellem. På Charlotte havde han aldrig tænkt, fordi hun stedse blev holdt tilbage i selskabet, thi hans mangel på sandhed og selvstændighed gjorde, at han selv intet valg havde, men stedse bevægede sig efter modens og selskabstonens kompas. Nu derimod, da Carls ubesindige opmærksomhed for Charlotte havde ligesom fremtrukket denne unge pige af den baggrund, i hvis mørke hun tilforn havde været indhyllet, så begyndte også baronen at give agt på hende, og tænkte, at det kunne være ret morsomt, om han kom i orde for en så pikant dobbelt intrige, som den at stå i forbindelse både med moder og datter, at bedrage den ene med den anden, og opofre dem gensidigt, uden selv at tage skade på sin uomskiftelige elskværdighed. I sandhed, det varede heller ikke længe, før rygtet fortalte at baron N. stod i hemmelig kærlighedsforståelse med Charlotte v. R., at hun var dødelig forelsket i ham, og at den stakkels tossede pige var at beklage, da den flygtige baron næppe havde i sinde at gifte sig med hende, men kun havde valgt hende som en *aimable passetemps*.

Dette rygte undlod ikke at komme Carl for øre. I højeste grad forbitret derover, så meget mere som han vidste det ugrundede deri, og klart havde gennemskuet baronens karakter, begav han sig en tidlig morgen op til ham, og sagde: "Herr baron! Vi to er de forskelligste mennesker på Jorden: De attrår kun skinnet, jeg attrår kun realiteten. Det er således ubegribeligt at der kan opstå nogen tvist imellem os. Ikke des mindre er det dog tilfældet. Behag fremdeles at give Dem udseende af, hvad De vil, jeg skal ikke gøre Dem det stridigt. Kun en ting beder jeg Dem om ikke at affektere, og det er besiddelsen af Charlottes

hjerte. Ingen ved bedre end jeg, hvor lidt denne besiddelse er virkelig. Jeg selv elsker pigen, og uagtet jeg er langt fra at have opnået hendes genkærlighed, så forpligter dog min egen følelse mig til at være hendes forsvarer. De må slås med mig."

Den forbavsede baron søgte først at give tingen en spøgefuld vending, men da denne udflugt ikke ville lykkes ham, og han desuden fik tid til at overveje, hvor stor opsigt en duel ville gøre, og hvor meget denne ville forhøje hans kredit hos det smukke køn, så modtog han udfordringen. Udfaldet blev, at han fik en pistolkugle i armen, hvorfor han en tidlang måtte holde sig inde. Men det store ry, som gik af denne begivenhed, holdt ham i fuldt mål skadesløs for det ubehagelige derved.

Men just den samme omstændighed, nemlig at min families private anliggender blev genstand for offentlig omtale, gjorde mig lige så forbitret på Carl, som denne var det på baronen. Så snart jeg havde erfaret duellen, begav jeg mig til Carl, og sagde til ham:

"Jeg har allerede længe med misfornøjelse set Deres fremgangsmåde i min onkels hus; men dette sidste skridt er for meget. At baron N. er en nar, er bekendt over hele byen. Så meget mere kunne man nøjes med at straffe hans uoverlagte ytringer med den tavse foragt, som de fortjener. Men sæt, at der her behøvedes en alvorligere forholdsregel, hvad berettiger da Dem til at tage Dem af sagen? Dersom min onkel ikke fandt for godt selv at afstraffe den uværdige, så var det mig, som pigens nærmeste pårørende, hvem det tilkom at forsvare hende, ikke Dem, en fremmed, en uvedkommende, som ikke er i besiddelse af mindste ret til at gøre sig til hendes ridder. Har De betænkt følgerne af at sætte en ung, uskyldig pige, som verdens øjne

endnu aldrig har hvilet på, i bysnakkens gabestok, og give hende til pris for falske rygter? Har De ikke betænkt det, da er De det ubesindigste menneske, jeg har kendt; men har De betænkt det, da ser jeg ingen forskel mellem Dem og baron N."

Ved disse ord skiftede Carl farve. Jeg ventede mig et trodsigt og opfarende svar; men tværtimod, i den største forbavselse sank han ned på en stol, og udbrød:

"Min Gud! hvorfor har De ikke før gjort mig opmærksom på min fejl? Jeg ulykkelige! har jeg måske ved min uoverlagte opførsel kastet en skygge på hende som jeg elsker højere end mig selv! Hvorledes skal jeg gøre min uret god igen? Giv mig Deres råd, jeg vil følge det i alt."

Venligere stemt, svarede jeg ham:

"Jeg vil ikke miskende Dem; jeg tror at Deres kærlighed er sandfærdig, men vær forsigtig, rekognoscer terrænet, og begå intet uoverlagt skridt. Lad Deres besøg blive sjældnere, lad ikke alle og enhver se Deres følelser; gå ikke min tante forbi med en ligegyldighed, som om De næppe vidste, at hun var til stede i selskabet: hun er vant til at modtage en hyldest, som det smerter hende at savne hos Dem. Betænk endelig at Charlotte er en ung og uerfaren pige. Hvad De end gør for at erhverve hendes genkærlighed, så glem aldrig at De bør våge over hendes rygte lige så meget som over hendes hjerte."

"Jeg lover det," råbte han: "jeg lover det ved min ære, ved min kærlighed, ved alt hvad der er mig helligt. De skal se, at jeg holder ord."

Dette gjorde han virkelig også. Den ubehagelige spænding, som den forefaldne begivenhed havde frembragt i familien, mildnedes lidt efter lidt, omendskønt den dog havde den

uundgåelige følge, at Charlotte, der således imod sin vilje havde gjort sig gældende i selskabet og fået en hidtil ukendt betydning og vigtighed, som i høj grad opvakte hendes moders mishag, blev holdt endnu strengere tilbage, og måtte finde sig i en endnu ydmygere stilling end tilforn. Efter nogen tid viste Carl sig atter i fru v. R.'s cirkel, hvor han, uden at gøre nogen pludselig overgang, eller forfalde til nogen stødende modsætning, vidste lidt efter lidt således at forandre sin tone og hele opførsel, at man næppe bemærkede forandringen, førend fru v. R. selv engang erklærede ham for en af husets behageligste omgangsvenner. Jeg beundrede ham hemmeligt for det herredømme han således havde erhvervet over sig selv. Men jo mere jeg fandt ham elskværdig, utvungen og naturlig oprømt i selskabet, des mindre troede jeg til sidst at kunne forklare denne forandring, uden ved at antage at hans kærlighed til Charlotte var forbi. I et fortroligt øjeblik sagde jeg engang til ham, at han som en brav mand havde holdt sit ord, og at jeg højlig beundrede ham for den magt han havde over sine følelser.

"Kære ven!" sagde han med et smil: "jeg vil ikke roses for et herredømme over mig selv, som jeg ikke besidder. Det er ingen kunst for mig at være fri og munter, thi jeg er ubeskrivelig lykkelig."

"Og din kærlighed?" spurgte jeg (thi i det nøjere forhold, hvori vi nu stod, var vi blevet dus med hinanden).

"For den," svarede han, "er jeg blevet fuldkommen helbredet. Det var en illusion, som så mangen anden. Nu ånder jeg så frit som efter en tordenregn."

Dette svar frapperede mig. Jeg ønskede Carl til lykke, omendskønt der dog i mit inderste var noget som opponerede derimod. En så pludselig overgang fra hede til kulde behagede mig ikke. Det gjorde mig ondt at måtte tilskrive min ven en overfladiskhed i følelser, som jeg ugerne ville tiltro ham.

En tid gik hen, og Carls fødselsdag nærmede sig. Da han var en stor elsker af malerier og kunstsager, besluttede jeg at forære ham en ægte Rembrandt, som jeg havde arvet efter en pårørende, og som han ofte havde rost. For at overraske ham des mere, besluttede jeg at lade stykket, ham uafvidende, ophænge på hans væg, aftenen før hans fødselsdag, for at han ved sin hjemkomst om aftenen sildig skulle forefinde det, som den første lykønskning til festdagen. Hvad som lettede mig denne lille venskabelige list, var den omstændighed, at Carl for nogen tid siden, da jeg flyttede til et andet logis, havde lejet det som jeg forlod, og nu beboede det; jeg havde dengang haft to nøgler til min dør; i distraktion havde jeg beholdt den ene, og bestandig glemt at aflevere den. Om aftenen, da jeg vidste at Carl var ude, tog jeg altså maleriet under min kappe, og med en lygte i hånden gik jeg sagte op ad trappen, åbnede døren med min nøgle, lukkede den efter mig, og gik ind i stuen for at ophænge maleriet, da jeg i det samme hørte nogen røre ved låsen, og gøre anstalter til at åbne døren. Jeg kunne ikke tvivle på, at det jo var Carl som kom hjem, måske for at hente en eller anden ting, han havde glemt. I så fald var det at formode at han straks ville gå igen. Dette var dog vært at forsøge, inden jeg gav tabt i mit anslag. Jeg slukkede altså min lygte, sprang, med mit maleri under armen, ind i et stort klædeskab, som stod i stuen, tog nøglen ud af skabsdøren, og slog denne i for mig.

Men til min forundring hørte jeg to personer træde ind i stuen. De gik begge med meget sagte trin, ja den ene så sagte, at jeg næppe ville have bemærket denne, dersom jeg ikke af en kun halvforståelig hvisken havde kunnet slutte mig ikke blot til tallet, men også til at den sidste måtte være et fruentimmer. En lang, stum omfavnelse af begge de kommende viste mig at jeg ikke havde taget fejl. Jeg blev overmåde forlegen ved den tanke, at min velmente, men (som jeg nu indså) utilladelige list således nødte mig til at blive vidne til en scene, som burde være uvitterlig for alle. Imidlertid var her nu ikke andet for end at blive stående i mit skjul. En refleksion kunne jeg dog ikke undlade at anstille: Carl, tænkte jeg, er desværre et højst letsindigt menneske, uden dybde, uden kraft i sine følelser. Nylig en så brændende kærlighed, og nu ikke blot kulde mod den elskede genstand, men allerede nye forbindelser! og hvad for en slags forbindelser! vistnok af den allerlaveste sort: et foragteligt væsen, som er til fals for enhver; thi kun et sådant kan nedlade sig til et rendezvous som dette.

Men ingen ord kan beskrive min grænseløse forbavselse, da det tilstedeværende fruentimmer afbrød den lange tavshed, og ved den første klang af sin stemme lod mig fatte hele min vildfarelse. Det var min kusine Charlotte. Nær havde jeg udstødt et skrig, thi i den første overraskelse kunne jeg næppe besinde mig. Min første tanke var at styrte mig ud imellem de to forelskede, beskæmme den ubesindige pige, og straffe hendes usle forfører. Men ligesom forstenet blev jeg stående, og min hånd savnede kraft til at udføre min vilje. Jeg vil vente lidt, tænkte jeg: Jeg vil først lytte til samtalen; min hævn skal ikke udeblive; jeg skal ganske drage masken fra denne hykler, som

har villet indbilde mig, at hans lidenskab for Charlotte var udslukt, som har givet mig sit ord på at skåne hendes rygte, og holder det på denne måde.

Men at opsætte sin beslutning, er i de fleste tilfælde det samme som at opgive den. Således gik det også her. Den samtale, hvortil jeg nu blev vidne, overtydede mig om, at det ikke var første gang, at Charlotte besøgte Carl. Allerede længe havde dennes værelse tjent til skjul for deres sammenkomster, og disse var begyndt fra det øjeblik af, da jeg bemærkede Carls forandrede opførsel med hensyn på Charlotte, hans mindre opmærksomhed og til sidst hans tilsyneladende fuldkomne ligegyldighed imod hende. Den duel, han for hendes skyld havde bestået, havde gjort et dybt indtryk på den unge uerfarne pige, der betragtede verden som en tillukket roman, Carl som den der skulle åbne den for hende, og duellen som den første interessante begivenhed deri. Fra dette øjeblik af var hendes kærlighed vågnet. Hun havde fundet lejlighed til at tilstå Carl sine følelser. Men nødvendigheden af at måtte med stor selvbeherskelse skjule den for alle andre, denne nødvendighed som jeg selv havde lært Carl at indse, og som endog havde bevæget ham til at give mig sit æresord på, at han ganske ville forandre sin adfærd, alt dette gjorde enhver meddelelse på den sædvanlige vej umulig for de elskende, og dog kunne ingen af dem undvære en sådan. Charlotte, hvis kærlighed syntes at være så sildig vakt, for at opblusse med dobbelt heftighed, overgav sig nu til den elskede med en så blind hengivenhed, at hun endog indvilgede i at have slige sammenkomster med ham. I henrykkelse over at vide sin kærlighed lønnet på den utvetydigste måde, blev Carl et nyt menneske i selskabelig

henseende. Hans tvivl havde tilforn gjort ham påtrængende, tvungen, ubesindig; hans lykke gjorde ham nu naturlig fri og naturlig tilbageholden, elskværdig, og opmærksom på alt hvad som fordrede det. Til disse omstændigheder kunne jeg slutte mig af den forefaldne samtale. Det havde noget rørende for mig at se min unge kusine, der ellers var så sky og så blufærdig som en nylig indviet nonne, afkaste alle hensyn, og med den mest brændende lidenskab hengive sig til den elskede, der på sin side lagde en lige så urokkelig følelse for dagen. Sand kærlighed bærer i sig selv en undskyldning for sine fejl. Min forbitrelse gik lidt efter lidt over til den inderligste bedrøvelse. Jeg harmedes mindre over det forefaldne, end over den uheldige skæbne, der havde gjort mig til vidne i en sag, som jeg ville have givet mit liv for at være uvidende om. Nu forekom det mig, som om det var min pligt at handle, og dog vidste jeg ikke hvad jeg skulle gøre; en byrde var lagt på mine skuldre, og jeg formåede ikke at bære den.

I løbet af samtalen retfærdiggjorde Carl sig mer og mer i mine øjne.

"Min elskede Charlotte!" sagde han! "Min lykke er nu så stor, at det forekommer mig, som om jeg, hvad der end hændte, aldrig kunne blive ret ulykkelig. Himlen forlade mig det, ifald jeg stoler for meget på min kraft; den ved at det ikke er overmod, men kun inderlig taknemmelighed for den lyksalighed, som den selv har skænket mig. Kun en ting ville være i stand til at sønderknuse mig, og det var, om du vendte dit hjerte fra mig, men ikke sandt? det er umuligt?"

"Umuligt!" stammede Charlotte.

"Velan!" sagde han: "så er jeg rolig for alt hvad der kan ske. Ja selv om det skrækkeligste hændte, om du, min inderlig elskede, døde fra mig, jeg tror ikke at jeg ville gå til grunde derover. Jeg ville da henleve mit liv i stille erindring om den lykke, du har skænket mig, og som intet, selv ikke døden, kan berøve mig; jeg ville trøste mig med at du var død med mit navn på læben, og jeg ville håbe på et saligt gensyn."

Charlotte omfavnede ham tavs og inderlig.

"Himlen bevare mig dog for alt for svære prøvelser!" tilføjede han: "man kender ikke sin kraft, før øjeblikket fordrer den."

"Kun ét," vedblev Carl, "mangler i min lykke, og det er at jeg skal indslutte den i mig selv, hver gang jeg i et desværre kun alt for langt tidsrum ikke kan meddele den til dig. Jeg bugner under den, jeg er næsten for svag til at bære den."

"Og jeg?" svarede Charlotte: "går det mig da bedre?"

"Nej," gentog Carl: "men hvorfor skulle vi ikke begge have en fortrolig som kunne hjælpe os at bære hvad der er for meget for os selv? Din fætter Fredrik er min ven; jeg har den største agtelse, det oprigtigste venskab for ham. Da jeg var ulykkelig, var han min fortrolige; hvorfor tør jeg nu ikke indvie ham i min lykke? Skal jeg gengælde hans deltagelse med falskhed, hans venskab med bedrageri? O hvis der er nogen brøde i vort forhold, hvor meget ville det da lette mit hjerte at have ham til medvider! Jeg ville tilstå ham alt; han ville misbillige det, jeg ved det, men når jeg roligt havde hørt hans bebrejdelser, når han havde erfaret alle omstændighederne, så ville han tilgive mig, han ville føle medlidenhed med vor tilstand, han ville undskylde, hvad han ikke kunne forsvare, og min samvittighed ville have et fast hvilepunkt i hans mandige skånsomhed."

"For Himlens skyld!" udråbte Charlotte: "ham mindre end nogen! Det var den sidste, jeg ville indvie i min hemmelighed. Jeg har godhed, jeg har agtelse for ham; men jeg frygter ham. Jeg ville skamme mig for ham, jeg ville aldrig turde træde ham under øjne! Nej, min ven, hverken han eller nogen anden bør kende vort forhold. Og hvortil skulle det nytte? Er der nogen brøde i hvad vi har begået? Trænger vor samvittighed til beroligelse? Min i det mindste ikke. Min kærlighed omfatter både den og alle mine andre følelser; jeg indser da ikke, hvorledes den kan komme i strid med nogen af dem. Elsker du mig da mindre, end jeg elsker dig?"

"Nej, min inderligt elskede Charlotte!" udbrød Carl: "Nej, min kærlighed er så stærk, så sand og så oprigtig, at den ikke trænger til nogen undskyldning. Jeg vil i dette, som i alt, ganske adlyde dig, jeg vil tro, at din følelse ikke kan bedrage; dens uskyldige vilje skal være min eneste lov."

Havde jeg allerede under begyndelsen af samtalen ikke kunnet overtale mig til at give mig til kende, så blev det mig, efter den vending, den nu havde taget, rent umuligt. Jeg besluttede at blive i mit skjul, indtil de elskende var borte. Carl var den som først erindrede om at det var på tiden at skilles ad. Charlotte adlød. Efter at have givet ham, i anledning af hans fødselsdag, en guldkapsel, som indeholdt en lok af hendes hår, efter at have flygtigt aftalt med ham, når de atter turde håbe at mødes, omfavnede de hinanden til afsked, og listede sig sagte ud af værelset.

Jeg kom frem af mit skjul, gik til vinduet, og skimtede, ved skinnet af en gadelygte, Carl og Charlotte, som ilede op ad gaden og drejede om ved hjørnet. Hurtigt forlod jeg huset. Mit

maleri, som jeg nu af gode grunde ikke kunne efterlade, bragte jeg i al hast hjem i min bopæl, og begav mig derpå ufortøvet hen til min tante.

Jeg traf hende just som hun stod i begreb med at gå på komedie.

"Jeg beder om forladelse," sagde jeg: "jeg havde rent glemt at det var Deres komedie-aften. Men siden jeg engang er her, så vil jeg gå ind og hilse på familien et øjeblik. Er Charlotte til stede?"

"Nej," svarede hun: "Charlotte er i sin danseøvelse hos etatsrådens." (Her plejede nemlig Charlotte og flere af hendes veninder at deltage i en danseøvelse visse aftener om ugen.)

"Besynderligt!" sagde jeg: "for lidt siden gik jeg just forbi etatsrådens, og så et ungt fruentimmer gå derind; hun lignede Charlotte så frappant, at jeg nær havde talt til hende; men da tjeneren ikke var med, begreb jeg at jeg måtte have taget fejl."

"En fortræffelig slutning!" udbrød min tante, idet hun slog en høj latter op: "Altså fordi tjeneren ikke var med, så kunne det ikke være hende? Jeg siger Dem, at det var Charlotte, De så."

"Og jeg," svarede jeg, "jeg siger Dem, min tante, at det var ikke Charlotte, thi De kunne umuligt være så uforsigtig at lade hende gå alene derhen."

"Nej, vil man se!" svarede fru v. R.: "Så De tror virkelig at min tjener ikke har andet at bestille? Man skal se, jeg kommer til at holde en egen domestik til Charlottes opvartning?"

"Gør det, som De vil," gentog jeg: "men vogt Dem at De ikke kommer til at fortryde Deres mangel på årvågenhed."

"Hør, min kære Fredrik!" svarede hun: "De kan være et meget charmant menneske, men De skulle ikke blande Dem i

opdragelsesvæsenet, som De ikke forstår. En ung pige skal ikke vænnes til stor opvartning. Et barn, som Charlotte, kan vistnok uden fare for sit rygte gå alene herfra til etatsrådens, især så tidligt på aftenen. Når danseøvelsen er forbi, plejer jeg at lade hende hente ved tjeneren, men i aften (De må ikke blive forskrækket!) i aften kan jeg ikke engang opfylde denne vigtige pligt, thi tjeneren skal følge mig selv fra komedien. Men vær De kun rolig; det er ikke første gang, dette er sket, og der vil nok i selskabet findes en eller anden, som ledsager hende hjem."

"Jeg lover Dem," svarede jeg, "at hun ikke skal komme i forlegenhed, thi jeg skal selv afhente hende."

Med en ironisk mine så min tante på mig, og sagde:

"Jeg er Dem meget forbunden for Deres tjenstagtighed."

Derpå nejede hun dybt, og gik.

Jeg gik hen til etatsrådens, hvor dansen var i fuld gang. Jeg sagde, at fru v. R. havde bedt mig hente Charlotte. Man svarede mig, at hun, som sædvanlig, var kommet meget silde, og at man derfor umuligt kunne tillade hende at gå, førend alting var forbi. Jeg sagde at jeg havde tid til at vente, og bad om tilladelse til at gå ind i dansesalen. Ved at se mig, blev Charlotte kendelig forlegen. Jeg søgte at være så utvungen og så oprømt som muligt. Da dansen var til ende, fulgte jeg hende hjem. Undervejs fortalte jeg hende min samtale med hendes moder, og sagde at jeg herefter selv ville ledsage hende både til og fra danseøvelsen. Hun takkede mig derfor på en måde, som forbavsede mig, thi jeg havde aldrig troet, at en så ung og naturlig pige allerede kunne være en sådan mester i forstillelse. Jeg måtte sande, at Amor er den snildeste lærer, og at hans

allerførste lektion bringer eleven videre end ti års almindelig opdragelse.

Næste morgen sendte jeg Carl min Rembrandt, og gik siden op til ham, for at lykønske ham. Efter en kort samtale leverede jeg ham nøglen til døren, fortalte ham hvorledes jeg var kommet til den, og bad ham undskylde at jeg i forglemmelse havde beholdt den så længe. Han rødmede, tog den tavs, og lagde den dybt ind i sit chatol.

På den næste danseaften gik jeg op til Charlotte, og sagde, at jeg efter aftale var kommet for at hente hende. Hun takkede mig for min godhed, men sagde at hun ikke befandt sig vel, og bad mig endog om at gå hen til etatsrådens for at underrette familien om at hun ikke kunne komme. Jeg kunne ikke lade være at smile over dette påskud, thi for andet kunne jeg ikke anse det. Imidlertid udrettede jeg hendes ærinde, og grublede på, ved hvilke midler den listige pige vel nu kunne have i sinde at føre mig bag lyset. Det er en ulige kamp, tænkte jeg til sidst: Det rigtigste er at jeg giver efter; i grunden har jeg dog ingen ret til at blande mig i tingen; og i ethvert tilfælde kommer jeg til at trække det korteste strå. Jeg drømte dengang ikke om, at en højst sørgelig begivenhed snart ville fritage mig for det ansvar, hvortil jeg indbildte mig at være forpligtet.

Da jeg nemlig, få dage efter, mødte Carl på gaden, kom han meget heftig hen til mig, og spurgte:

"Hvorledes er det med Charlotte?"

Jeg kunne næsten ikke bare mig for at le, fattede mig dog, og sagde:

"Jeg har i nogle dage ikke været hos min onkels; da jeg sidst så Charlotte, klagede hun over en lille upasselighed, som

forhindrede hende fra at tage del i hendes danseøvelse, men jeg har det bedste håb om at hun befinder sig vel."

"Hvorledes!" udråbte Carl: "ved du ikke, at hun er farligt syg?"

Højst bestyrtet over denne efterretning, forandrede jeg pludselig blik og tone. Jeg tog Carl under armen, og gik straks hen med ham til min onkels. Det var desværre kun alt for sandt. Charlottes upasselighed fra forleden aften havde ikke været noget påskud. Den var blevet til en hidsig feber, som gjorde lægen meget betænkelig ved hendes tilstand. Hele huset var i sorg og oprør. Min tante svømmede i tårer, alle de små søskende græd og jamrede. Jeg selv var næppe herre over min bedrøvelse. Kun min onkel, en temmelig ligegyldig mand, som i alting var vant til at håbe på det bedste, og Carl, den ubegribelige Carl, var rolige, og syntes næppe at tage del i den almindelige sorg. Af og til gik Carl ind til den syge, sad ved hendes leje, og talte venligt til hende, men dog uden at røbe nogen særdeles bevægelse. Når han derpå kom ud i det andet værelse, var han så kold, at jeg næsten harmedes over at se derpå. Han gik med min onkel op og ned ad gulvet, og talte med ham om kursen, om kongelige obligationer, om de nyeste avis-efterretninger. Den hele scene forekom mig så pinefuld, at jeg ikke var i stand til at udholde den, men skyndte mig bort.

Charlottes sygdom varede længe. Snart havde lægen håb, snart havde han frygt. En lang tid hengik for os alle under den fortsatte åndsfortærende afveksling af disse tvende følelser. Intet er mere end denne ubestemte svæven frem og tilbage skikket til at sløve sjælen. Min tante, hvis sorg i begyndelsen af sygdommen havde været oprigtig og inderlig, blev mere og mere ligegyldig under dens langsomme gang, og begyndte

snart at søge sine sædvanlige adspredelser. De små søskende var nu allerede så fortrolige med den tanke, at Charlotte var syg, at det forekom dem, som om hun stedse havde været det, og stedse måtte blive det. Min onkel var gnaven over at hans før så lystige hus nu var blevet en vedvarende sygestue, og så det gerne, når der for ham og hans kone gaves lejlighed til at søge nogen adspredelse uden for huset. Carl viste i hele dette tidsrum den ubegribeligste fatning og rolighed. Kun en eneste gang var han nær ved at røbe sig. Det var, da min onkel, i en samtale med ham, kom til at give sit vrantne lune luft i følgende ord:

"Det er kedsommeligt med denne vedvarende sygdom. Dersom Charlotte ikke kan komme sig, så ville jeg ønske, at hun havde ende på det."

Ved disse ord var det, som om der fo'r en kold gysen igennem Carl; han vendte sig hurtigt om, gik hen til vinduet, og lod som han så ud på gaden. Et øjeblik efter trådte han, med uforandret mine, hen til min onkel, som gik tavs op og ned ad gulvet, og sagde til ham:

"Har De læst Benjamin Constants tale i de deputeredes kammer?"

Straks var en politisk samtale på bane.

Ved tanken om hvad Carls hjerte i denne tid måtte lide, hvor meget hans virkelig mesterlige forstillelse måtte koste ham, havde jeg mere end engang i sinde at tilstå ham, at jeg var medvider i hans hemmelighed, for at han dog kunne udgyde sin sorg i en vens barm, når han længe med næsten overmenneskelig anstrengelse havde indsluttet den i sig selv. Men hver gang jeg i denne hensigt gav mig i samtale med ham,

bragte hans rolige og, som det syntes, naturlige fatning mig til at tøve dermed. Snart blev jeg, ved tilfældets uberegnelige luner, anden gang et skjult vidne til en samtale mellem ham og Charlotte, og denne lærte mig til fulde at indse, at jeg aldeles måtte opgive min hensigt.

Lægen havde nemlig forordnet den syge et medikament, som ansås for meget vigtigt; hun skulle dag og nat uden forskel tage en vis dosis deraf til visse bestemte timer. Hendes opvarterinders mangel på nøjagtighed havde flere gange forårsaget en forsømmelse af denne forholdsregel, og lægen havde alvorligt klaget over det. Så ofte jeg var til stede, sørgede jeg for den punktlige opfyldelse af lægens forskrift, og gav hende selv medikamentet, når de andre forglemte det. Selv vågede jeg mangen en nat ved hendes leje, for at påse den største nøjagtighed i at efterkomme det forordnede. En dag var min onkel og min tante indbudt til et stort middags- og aftenselskab, og var taget derhen. En pige, som tillige med mig havde våget den foregående nat, var søvnig, og ønskede at hvile. Jeg gav hende tilladelse til at gå, og lovede at jeg imidlertid selv skulle passe den syge.

For at forhindre trækvind havde man sat et skærmbræt for en dør, hvorigennem der var udgang til værelserne i baghuset. Da jeg var blevet alene med den syge, som just lå i en dyb og rolig slummer, satte jeg mig, træt af den foregående nats vågen, på en stol imellem skærmbrættet og døren, i den hensigt at slumre lidt på dette temmelig dunkle sted, overbevist om at jeg ved den mindste bevægelse af Charlotte straks ville vågne. Efter et øjeblik faldt jeg i søvn.

Jeg vågnede ved en levende samtale, og var næppe kommet til besindelse, før jeg mærkede at det var Carl, som stod ved Charlottes leje, og talte med hende. Jeg ville springe op, men visse forefaldne ord og udtryk lærte mig, at man her lige så lidt som under mit forrige skjul, anede min nærværelse; jeg blev altså siddende, og besluttede at jeg ville lade som jeg sov, ifald man opdagede mig, ja, om muligt, virkelig sove, for ej at høre noget; men dette sidste blev mig umuligt, thi samtalen var af et så rørende indhold, at jeg ikke kunne lade være at lytte til den med den inderligste deltagelse.

"Jeg frygter," sagde Charlotte, "at jeg ikke går denne sygdom igennem. Jeg har en besynderlig følelse af min nærforestående opløsning. Er det dog ikke tungt, at jeg i så ung en alder skal forlade livet, nu da jeg først begynder at skønne på det, nu da jeg har den første anelse om al den lyksalighed det kunne bringe mig!"

Ved disse ord brast hun i en stille gråd. Men i heftig fortvivlelse udråbte Carl:

"Nej! nej, Charlotte! Tal ikke således! Du er endnu ikke så syg, at der jo gives redning for dig."

"Afbryd mig ikke!" svarede hun mat: "hvo ved om denne time ikke er den sidste, hvori vi uden vidner kunne tale med hinanden! Lad mig da skynde mig at sige dig hvad som endnu ligger mig på hjerte. Jeg tror at det er forbi med mig. Dersom jeg tager fejl, da være Himlen lovet; men er det dens vilje at jeg skal forlade det kære liv, som jeg elsker så inderligt, så lov mig en ting, min ven, lov mig den, for at jeg kan dø rolig."

Carl var i så heftig en bevægelse, at han ikke formåede at svare.

"Lov mig," sagde Charlotte med en alvorlig, ja næsten højtidelig stemme: "Lov mig, at du vil bevare vor hemmelighed, at du vil tage den med dig i graven. Med mandig kraft har du hidtil indsluttet den i dig selv; lov mig at du vil vedblive dermed efter min død!"

"Ak!" tilføjede hun, idet hun atter brast i gråd: "jeg er vist bedre skikket til at leve end til at dø, thi mit sind kan endnu ikke rive sig løs fra de jordiske tanker. Jeg er mig ingen brøde bevidst for Gud, men menneskene ville dømme mig strengt, ifald de erfarede, hvor vidt min kærlighed har bragt mig. Når jeg bliver begravet, vil jo sagtens min moder lægge en myrtekrans på min kiste, thi det er jo skik og brug, når unge piger dør; men det ville være hårdt, ifald nogen tænkte: hun har ikke fortjent den."

"Min Charlotte!" udråbte Carl under den heftigste gråd: "Himlen bevare dit liv! Men enten du lever eller dør, vor kærlighed skal aldrig blive nogen genstand for verden. Ingen, ej engang Fredrik, stal jeg anse for værdig til at indvies deri. Vor hemmelighed skal være det usynlige bånd, som selv efter din død endnu forener os, og fra hvis magiske kreds enhver uvedkommende er udelukket; den skal være det løsen, hvorved vi genkender hinanden i Himlen, og som forener os i evigheden. Min elskede, min uforglemmelige Charlotte! Ved vor kærlighed, ved din og ved min egen salighed sværger jeg dig den helligste, den ubrødeligste tavshed. Ikke blot mine ord, selv mit væsen og mine miner skulle aldrig forråde mit hjerte. I den fortsatte stedsevarende kamp med mig selv, vil det forekomme mig som om du endnu stedse levede, og var mig nærværende."

"Jeg modtager dit løfte," sagde Charlotte: "jeg modtager det, og dør rolig."

Disse og lignende samtaler forefaldt imellem de elskende. Snart blev det mig umuligt længere at udholde min pinlige stilling. Jeg rejste mig, åbnede med megen larm den bag skærmbrættet værende dør, og lukkede den igen, hvorpå jeg med stærke, men langsomme skridt gik ind i stuen. Carl havde imidlertid, i den formodning, at det var en, som fra de bageste værelser trådte ind i kammeret, benyttet den lejlighed jeg gav ham til at undfly. Jeg tog et øjeblik plads ved Charlottes seng, og spurgte:

"Hvorledes er det med dig?"

"Godt," svarede hun, uden at se på mig; hendes blik stirrede forbi mig, og var ubevægelig henvendt på et fast punkt. Jeg sad lidt og betragtede hende. Derpå gik jeg ud i det tilstødende værelse. Her mødte jeg Carl, som kom med hat i hånden, og gav sig udseende af først nu at være kommet. Jeg førte ham ind til Charlotte, hvem han med venlig deltagelse, men aldeles fattet, spurgte om hendes befindende.

"Gør mig den tjeneste," sagde jeg til ham, "at blive her i mit sted, og sørge for at Charlotte får sin medicin nøjagtig efter lægens forskrift. Jeg har vigtige breve at skrive med posten i aften, og må derfor bort. Jeg kommer siden igen og skal da afløse dig."

Derpå gik jeg, glad over at have ved dette påfund forskaffet de elskende en lang og uforstyrret sammenkomst. Først klokken elleve begav jeg mig atter derhen; ved min ankomst tog Carl af sted og gik. En time sildigere kom min onkel og min tante hjem fra deres selskab.

To dage efter var Charlotte død. Ved hendes ligfærd mødte også Carl, bleg og alvorlig, som om han var opfyldt af stille

bedrøvelse, ikke som om hans indre fortæredes af en voldsom fortvivlelse. Myrtekransen lå på hendes kiste. Da de tre skuffer jord, som præsten kastede på kisten, faldt lige på kransen, og dens unge blade hvislende bukkede sig derunder, mødte Carls og mine øjne første gang hinanden, og tårerne banede sig på engang vej hos os begge. Det anede ham ikke, at jeg havde den samme tanke som han.

Det var i begyndelsen af sidste vinter at denne begivenhed tildrog sig, og nu befinder vi os i slutningen af august måned. Det er således i hen ved et år at Carl har båret sin skæbne, inden han bukkede under for dens magt. Jeg tror ikke, at nogen kan have været i et besynderligere og mere tvivlsomt forhold end det, hvori jeg stod til ham. Skulle jeg pånøde ham min fortrolighed, tilståelsen af min medviden i hans hemmelighed? Dersom jeg havde gjort det, hvo ved om jeg ikke havde reddet ham fra den fortvivlelse, som til sidst sønderknuste ham? Men på den anden side var det jo højst sandsynligt, at min tilståelse kun ville tjene til at gøre ham endnu mere ulykkelig. Den eneste trøst, han har tilbage, tænkte jeg, er at blive Charlotte tro, selv i døden; dersom han vidste, at det håb, hvori hun er hensovet, var grundløst, så ville han finde, at det eneste bånd, der endnu bandt ham til den elskede, til livet og til lykken, var løsnet, og hvo ville være så grusom at række hånd hertil? Disse to modsatte synspunkter afvekslede bestandig hos mig; i forskellige øjeblikke beherskede de mig med lige stor kraft, og frembragte intet andet resultat end mangel på beslutning. Tavsheden var mig næsten lige så pinefuld, som Carl; men turde jeg bryde den? Snart ville jeg det, snart ville jeg det ikke. Hvad allerede tilforn var hændt, gentog sig flere gange i dette

lange tidsrum, nemlig at jeg gik til Carl med den, som jeg troede, faste beslutning at overhugge den gordiske knude, som tavsheden havde slynget, men så mit overlæg strande på hans rolige fatning. Vel havde erfaringen lært mig, at denne ikke var til at tro, men der ligger en så uhyre kraft i den umiddelbare anskuelse, at vor bedre viden næppe kan stå sig imod den. Lad os have nok så stærke grunde til at anse et menneske for ulykkeligt og sønderrevet i sit inderste; viser han sig fattet, oprømt og munter, så er alle vore grunde jaget på flugt, og vi tror hellere det, vi ser, end det, vi ved. Således gik det også mig. Når jeg talte med Carl, så tænkte jeg: Hans første voldsomme sorg er overstået; har han end ikke glemt Charlotte, så begræder han hende dog ikke længere. Så være da fred med de døde! Jeg vil ikke røre ved det nyligt tillukkede sår.

Men næppe var jeg blevet alene, og kunne overlade mig til mine rolige tanker, for jeg måtte sige mig selv: Men det er ikke andet end maske; har jeg ikke allerede tilforn ladet mig narre af hans utrolige forstillelse? har han ikke indbildt mig, og har jeg ikke troet, at hans kærlighed var forbi, og det just da den var på det højeste punkt? Har han ikke lovet og tilsvoret sin elskede denne grundige tavshed, denne mageløse fatning? Hvorledes kan jeg da lade mig bedrage af den?

Således vaklende mellem to modsatte beslutninger henlevede jeg dette lange tidsrum. Jeg havde troet, at Carl efter Charlottes død ville lidt efter lidt trække sig tilbage fra min tantes hus, men tværtimod, han fordoblede sine besøg, og blev snart så aldeles uundværlig, at man savnede hans muntre og behagelige selskab, hver gang han udeblev. Til sidst var jeg aldeles i vildrede med mine egne tanker og med min beslutning. Lidt

efter lidt blev den forestilling, at Carl havde genvundet sin rolighed, således grundfæstet i mit sind, at jeg, trods de modsatte forestillinger, som i mangt et øjeblik gjorde sig gældende derimod, trods den erindring jeg havde af min foregående overbevisning om Carls ligegyldighed mod Charlotte, en overbevisning, hvoraf den nuværende ikke syntes at være andet end en gentagelse, dog ikke kunne lade være at overlade mig til den beroligende tanke, hvori alt, hvad jeg så og hørte, måtte stadfæste mig. Først i forrige uge indtraf en omstændighed, som ganske var skikket til at vække min ubestemte beslutning, men den kom desværre for silde.

En del unge mennesker, og deriblandt også Carl og jeg, havde forenet os om at tage af sted med den bortflygtende sommer, ved at benytte en af dens sidste skønne dage til en skovtur. Efter at have tilbragt det meste af denne dag under glassenes klang og i lystige samtaler, lejrede vi os ved solens nedgang på en af de skønne bakker ved Bagsværd Sø. Her beundrede vi efterårets rigdom på farver, som især i denne egn er mærkelig, da de mange forskellige træsorter, set i afstand over søen, frembyder for øjet de forunderligste nuancer, lige fra vårens friskeste grønt til høstens violette og mørkerøde. Efter at vi en tidlang havde moret os med det udmærkede ekko, som findes på dette sted, sagde jeg:

"Denne samtale bliver til sidst ensformig. Ekkoet her til lands er ikke rigtig uddannet for konversationen. I Gascogne, når man spørger det: Hvorledes befinder De Dem? svarer det: Jeg takker, ret godt; og De, min herre? – Her derimod ved man altid i forvejen hvad det vil svare; og jeg vil derfor foreslå, at lade ekkoet hvile, og at underholde os på en livfuldere måde: Enhver

af os skal efter tur rejse sig op, og stående i vor midte holde en tale over en selvvalgt genstand."

Mit forslag fandt bifald, og vi begyndte allerede at sætte det i værk. Adskillige, for det meste komiske taler blev afholdt under almindelig latter og applaus. Endelig var også turen til Carl. Han rejste sig, og fremsagde med et langsomt og højtideligt foredrag, der i begyndelsen og af og til forekom parodisk, men i det hele gjorde et dybt og alvorligt indtryk, følgende tale:

"Mine herrer! De genstande, hvorover der hidtil er blevet talt, har unægtelig deres interesse. Således har én afhandlet den visdom som er skjult i vinen, og gjort opmærksom på at den sande og den falske visdom har deres udspring af den ægte og den forfalskede vin, hvorved vinhandlerlaugets medlemmer kommer, som mig synes, til at henføres til to sekter, nemlig de ortodokse og de falske lærere, hvilke sidste er at betragte, om ej som ulve i fåreklæder, så dog som urene ånder i krystalliske legemer. En anden, af frygt for at stoffets rigdom skulle overvælde og tilintetgøre formen, har valgt *ingenting* til genstand for sin tale, og har dog måttet tilstå, at en evighed var for kort til at gennemgå alt hvad der er at sige om intet. Men besynderligt må det synes, at der i et symposion som dette endnu ingen har været betænkt på at holde en tale over Eros. Let kunne guden fortørnes, thi jeg tør vel antage at der ikke er nogen iblandt os, som jo skylder ham taknemmelighed. Lad mig da, om muligt, afvende hans vrede, thi hvo af os var i stand til at udholde den? Jeg vil, så godt jeg formår, holde en tale til hans ære, men først må jeg anråbe hans guddom om at udbrede sig fra mit hjerte til min læbe, dog således at denne hverken

siger for meget eller for lidt, thi begge dele er lige farlige, og ville i lige grad opvække hans fortørnelse.

Men fra hvilken side skal jeg betragte Eros? Thi han er så mangfoldig, at jeg kun ved selv at sætte mig grænser kan vente at tilfredsstille både ham og den ærede forsamling. Jeg vil ikke, mine herrer, fortælle dem om hans formæling med Psyche, thi denne begivenhed er uden tvivl dem alle bekendt. Men hvad De måske ikke ved, er at han siden den tid har formælet sig med Døden; og denne lære hører netop til hans dybeste mysterier. Men hans flamme, som stedse varmer mit hjerte, og som i dette øjeblik brænder på min tunge, siger mig, at jeg tør hæve sløret, og føre Dem ind i det inderste af hans tempel. Dog går det med dette mysterium som med ethvert andet: Når jeg har sagt Dem det, vil det undre Dem, at De ikke af Dem selv er faldet derpå, så simpel, så indlysende er tingen. Tror de virkelig, at Eros elskede Psyche så højt? Nej, han elsker Døden langt højere. Når er den elskede os kærest? I det øjeblik hun forlader os. Når længes kærligheden mest efter forening? Når solen synker, når dagen dør; aldrig kan Eros få det mørkt nok. Hvad er kærlighedens mål? At smelte sammen med sin genstand, at opgive sin individualitet. Er da ikke døden dens mål? – O mine venner og tilhørere! Kast et blik på hvad der i dette øjeblik omgiver eder! Just nu går solen ned, og dagens glæder er forbi. Måske var denne den sidste sommerdag. Se, hvor de visne træers røde kroner smiler sørgeligt ved dens sidste stråle. Har sommeren nogensinde været eder kærere end nu, da den skilles fra jer? Kan I da betvivle, at døden er den brud, som Eros elsker frem for alt? I må ikke le (thi det ville forstyrre mig i min tales alvor), når jeg siger eder, hvad der først har bragt mig på denne

tanke. Jeg har kendt en doktor, som ansås for vanvittig, og døde i dårekisten, men det forekommer mig at han var klogere end alle vi andre. Intet menneske kan leve uden kærlighed; herom, tror jeg, at vi er enige, thi for de uindviede taler jeg ikke. Den såkaldte vanvittige kunne heller ikke leve den foruden, men for at bygge på en sikker grund, forlibede han sig i et dødningehoved. Enhver kender, som så dette hoved, måtte tilstå, at det var et af de allerfuldkomneste, og at ingen osteologisk samling kunne ønske sig en skønnere prydelse. Ingen forstod dette bedre end doktoren. Han havde hellere opofret sit eget hoved, end dette, hvis ejerinde han forresten aldrig havde set. Men hele dagen stod det for ham på bordet, og om natten tog han det med sig i sengen, klappede det med sin hånd, trykkede dets hvide tænder mod sine læber, og vædede det med sin henrykkelses tårer. Jeg har stedse tænkt, at der i denne mands tilsyneladende galskab åbenbarede sig en for de almindelige mennesker skjult fornuft. Hvad må være vigtigere for kærligheden end sikkerhed i sin besiddelse? Men hvor findes sikkerhed udenfor døden? Livet er så foranderligt; det holder os i en uophørlig spænding og uro. Kærligheden martres af jalousi, af frygt for at miste sin genstand, af tusinde ængstelser over de utallige grusomme forandringer, tiden kan medføre. Kun i døden bliver alt ved det gamle; den berøver os intet, den sikrer os vor besiddelse for evigt. Derfor måtte Orpheus og Alceste gå til Orcus; derfor har de gamle kunstnere, når de vil udtrykke den evige, den uforanderlige kærlighed, ikke ladet sig nøje med blot at fremstille Psyche; nej de viste sommerfuglen flagrende over et dødningehoved; kun således bar deres fremstilling præg af, at Eros selv havde begejstret dem.

Behøves der endnu et strengt bevis for at Eros har Døden kærere end Psyche? Nu vel, så har jeg det: Jo mere man lader sig beherske af den elskede genstand, desto kærere har man den, men Eros beherskede Psyche langt mere end hun beherskede ham. Derfor måtte hun udholde de svære prøvelser, hvorved hun lidt efter lidt skulle gøre sig værdig til gudens omfavnelser. Med guden forholder det sig derimod omvendt, thi Eros har aldrig sat Døden på prøve, men denne har gjort det ved Eros. Psyche var en dødelig, Døden er udødelig.

Hvo har ikke hørt, at Eros er blind? Den store hob tager dette i den betydning, at han ikke har noget valg, men hengiver sig til den første den bedste genstand. Men det er ikke den Eros, til hvis pris jeg taler. Vel er også denne blind, og man har sagt at han, skønt langt fra at være flygtig, således som hin, dog ikke valgte efter den synlige fortjeneste, men fremstod, ligesom alt hvad der er guddommeligt, af intet, og uden foregående grund. Skønt denne forklaring vel er langt højere end den forrige, så kan den dog endnu ikke tilfredsstille de dybest indviede. Nej, Eros er blind, fordi Døden er hans brud; blindhed er Dødens billede, natten er dagens virkelige død.

O mine venner og tilhørere! Mens jeg her står og taler til gudens ære, så lader han mig føle, hvor meget hans ånd hviler over mig, thi solen er nu ganske gået ned, og den mørke nat drager hen over vore hoveder. Det er gudens elskede, hvis kolde, dugbesprængte læber giver os det brudekys, som han har påtrykket dem. Se hist de funklende stjerner! Det er hendes øjne, som skuer os. Hun spejder efter sin Eros. Den af os, i hvis hjerte han bor trofast og uforgængelig, vil hun udkåre til sit evige favntag."

Med stor opmærksomhed, ja næsten med andagt havde vor lille kreds lyttet til denne besynderlige tale, men vor forundring steg til det højeste, da Carl ved de sidste ord kastede sig ned på jorden, og brast ud i en heftig gråd. Vi sprang alle på engang op, ilede hen til ham, løftede ham i vejret, og spurgte: "Carl! hvorledes har du det?"

Langsomt rejste han sig, så sig om, aftørrede sine tårer og gav sig derpå til at le højt, idet han sagde:

"Jeg tror, jeg er gal. Jeg er blevet så rørt over min egen tale, at jeg rent er gået fra mine koncepter; men jeg ved ikke, hvorledes det er: det forekommer mig, som om jeg aldrig har hørt så dejlig en tale, som denne."

Over denne naive tilståelse brast hele selskabet i latter, og munterheden var vendt tilbage. Alene jeg kunne ikke overvinde den melankolske stemning, hvori Carls tale havde sat mig. Vi kørte ind til byen, og skiltes ad, men min beslutning var nu ufravigeligt taget. Jeg var aldeles bestemt på, næste morgen at gå hen til Carl, og, hvad følgen end måtte blive, bryde den tavshed, hvis fare jeg nu begyndte at ane.

Men næppe var solen stået op, før jeg modtog et brev fra ham. Her er det; jeg bærer det hos mig. Det lyder således:

"Min sande ven! Hvad jeg har at sige dig, vil, imod min vilje, forskrække dig; det vil volde dig sorg, men du vil have kraft til at overvinde den. Når du modtager disse linjer, er jeg ikke mere. Jeg har nøje overvejet, hvorvidt jeg kan forsvare for min samvittighed at forfærde og bedrøve de få, som har godhed for mig, og frem for alle dig, min sande, min oprigtige ven! – Men jeg har en helligere pligt at iagttage, en endnu helligere end den, jeg er det ædleste venskab skyldig. Tro ikke, at det er i

fortvivlelse jeg ender mine dage. Nej, min ven! hvis nogen har været lyksalig, da er det mig, og jeg har ikke taget fejl, da jeg forudså, at jeg aldrig kunne blive ulykkelig. Men jeg er nødt til at skjule min lykke. En hellig ed forpligter mig til ikke at meddele den til nogen, ej engang til dig, min ven! og dog var kun denne meddelelse, og intet andet, i stand til at styrke mig til at bære min byrde. Jeg må befrygte at blive meneder, hvis jeg ikke berøver mig selv muligheden af at bryde min tavshed. Flere gange har jeg i ensomme natlige timer bragt min lykkes historie på papiret, men ved dagens første stråler har jeg lige så ofte tilintetgjort den eneste medvider, der i et ugunstigt tilfælde kunne røbe mig. Det er i følelsen af min pligt, det er i følelsen af min lykke, at jeg forlader livet. Lad dette berolige dig! – Med dette brev følger nøglen til mit chatol. Du vil deri finde nogle få penge, som dog er tilstrækkelige til at bestride hvad omkostninger der kan finde sted ved mit lig, og hvad krav der forresten måtte hvile på mig. På mit øvrige efterladenskab sætter jeg aldeles ingen pris. Din Rembrandt beder jeg dig tage tilbage. Den skal være den sidste genstand, hvorpå mit øje fæster sig, når jeg forlader mit værelse. Men en lille tillukket guldkapsel, som jeg bærer på mit bryst, ønsker jeg at tage med mig i min uindviede grav, dog uden undersøgelse af dens indhold. – Farvel, min sande ven! Først hisset vil jeg kunne lønne dit venskab, når tavshedens kolde jernmur ikke længere adskiller vore hjerter. Farvel! Din tro, din evig hengivne Carl." –

Skælvende ilede jeg hen til Carls bopæl; han havde allerede forladt den. En pistolkugle havde endt hans dage. Ved Bagsværd Sø fandt man hans lig, på samme sted hvor han aftenen i forvejen havde holdt sin tale over Eros. –

Her endte Fredrik sin fortælling, og tilhyllede sit ansigt med sine hænder. Jeg sad længe tavs og betragtede ham.

"Fredrik!" sagde jeg endelig: "din fortælling har i højeste grad overrasket og bevæget mig. Hvorledes utidig snakke- og sladrelyst kan volde os selv og andre fortræd, derpå frembyder næsten hver dag eksempler; men at tavsheden kan være så farlig, det havde jeg hidtil ikke troet. Hvorom alting er, så bør du, min ven, vel overlade dig til den sorg som du er den ulykkeliges minde skyldig; men bebrejdelser har du ikke at gøre dig. Jeg ville i dit sted have handlet på samme måde, og måske næppe engang fattet den beslutning, hvortil du til sidst, skønt for sildigt, endelig overvandt dig selv. Det har stedse noget udelikat at pånøde en anden sin fortrolighed, og det er især ikke noget ringe vovestykke, når man på en så egen måde, som du, er kommet i besiddelsen af hans hemmelighed. Men her fandt endnu et langt vigtigere hensyn sted end delikatessen. Der var al rimelighed for at antage, at Carl lidt efter lidt havde lært at bære såvel erindringen af sin lykke, som følelsen af dens tab, og skønt det var at forudse, at hans levende ånd ofte trængte til meddelelse, så var det dog sandsynligt, at han, langt fra at ville købe denne med opofrelsen af sin hemmelighed, først da ville føle sig ret ulykkelig, når han erfarede, at han allerede længe havde haft en medvider deri. Efter alt hvad jeg har hørt, forekommer det mig, som om udførelsen af din beslutning snarere ville have fremskyndet hans selvmord, end forhindret det; ja hvad som mere er: han ville da have bukket under for fortvivlelsen, i stedet for at han nu er død med den trøstende tanke, at det var hans lykke, under hvis byrde han gik til grunde. Vær derfor kun bedrøvet, min ven, men vær rolig og

fattet, og lad ikke sorgen få en utilladelig magt over din brødefri sjæl."

Ved disse ord rejste jeg mig op, gik til vinduet, og trak gardinerne til side. Solen var allerede stået op, og skinnede klart hen på ruderne. Ved synet af den lyse morgen var det ligesom der foregik en forandring i mit inderste. Den stærke vin, hvoraf jeg hele natten af og til havde drukket, havde også bidraget sit til at eksaltere mig. Den tilendebragte nat, dens eventyr, Fredriks fortælling, alt forekom mig som en drøm, hvoraf jeg nu var pludselig vågnet. Jeg vendte mig om, ligesom for endnu engang at genkalde det forbigangne i min erindring. Fredrik sad endnu på divanen, i den samme nedbøjede stilling; lampen stod og kastede et underligt skær i daglyset; luften forekom mig kvalm og trykkende.

"Hør, Fredrik!" sagde jeg: "der er vel næppe nogen af os to som har lyst til at gå til sengs; og det er også for tidligt at besørge vore daglige forretninger. Lad os gå ud i den frie luft. Se, hvor morgenen er dejlig; det lader til, at den sommerdag, som Carl med rette kaldte den sidste, dog ikke vil blive den sidste for os. Kom og lad os nyde den!"

Fredrik bifaldt mit forslag. Vi forlod huset. Gaderne var endnu stille og øde; næsten bag alle vinduer var rullegardinerne nede; kun hist og her så man på et tagkammer en tidlig vågen tobaksryger stå i skjorteærmer i et åbent vindue. Vi gik ud af byen, og uvilkårligt begav vi os hen over Farimagsvejen. Carls friske grav i morgensolens belysning vinkede os til sig; vi nærmede os den, ofrede den en stille tåre, og gik derpå videre. Jeg kunne ikke lade være at tage vejen forbi herr B.'s hus; men også her tydede alt hen på at hele familien befandt sig i den

dybeste ro. Jeg kastede et lønligt blik op til Marianes vinduer; rullegardinerne var nede, men en stor mængde glas, fulde af efterårets mest spraglede blomster, stod foran dem, og hilste mig venligt, som om de ville forkynde mig en lykke, der i dag ventede mig hos min elskede. Havde jeg været alene, var jeg næppe kommet videre, men var blevet stående og havde fordybet mig i mine forhåbninger. Men Fredrik, som ikke vidste noget af mit bekendtskab til herr B.'s familie, måtte ikke mærke det; jeg rev mig altså løs. Vi blev ved at gå, indtil vi nåede Charlottenlund. Her lod vi os give kaffe; og da vor samtale ikke var meget levende, men hver af os var fordybet i sine egne tanker, så gik jeg alene ud i skoven, for at overlade mig til mine betragtninger. Jeg kunne ikke forvinde det indtryk, som Carls historie havde gjort på mig. Uvilkårligt måtte jeg sammenligne mig selv med ham; min hemmelige kærlighedsforståelse begyndte at være mig til plage. Jeg besluttede, på hjemvejen at gå ind til Mariane, fortælle hende hvad jeg havde oplevet, og bede hende om tilladelse til at erklære mig for hendes forældre. I denne hensigt forberedte jeg mig på en tale, fuld af de vægtigste grunde; jeg gentog den flere gange for mig selv, jeg lærte den næsten udenad, og tvivlede ikke på dens virkning. Men om jeg ikke af egen erfaring vidste det, så burde jeg have lært det af Wilhelm Meister, at jo mere man i det daglige liv forbereder sig på slige veloverlagte taler, des mindre kommer man til at gøre brug af dem,

Jeg vendte tilbage til Fredrik, og vi begav os ind til byen. Da vi var ved forstaden, var det allerede højt op på formiddagen.

"Jeg vil," sagde Fredrik, "da jeg just er kommet i denne egn, med det samme besørge et ærinde, som jeg har til en mand

herude."

"Vel!" svarede jeg, glad over at finde et påskud til at skilles fra ham, for at han ikke skulle se mig gå ind i herr B.'s hus: "så vil jeg tage en anden vej ind til byen."

Vi aftalte derpå, at vi ville spise sammen til middag, samt hvor vi skulle mødes. Jeg lod nu, som jeg ville gå en anden vej til staden; men da der var gået så lang tid, at jeg måtte antage, Fredrik nu var kommet forbi herr B.'s hus, vendte jeg om og gik derind. Jeg traf Mariane i haven; hun var særdeles oprømt og venlig stemt imod mig, så at jeg med glæde bemærkede, at de forrige aftners misforståelse nu af sig selv var hævet. Men hendes moder var til stede, og det var mig ikke muligt at få min tale anbragt. Mariane, som mærkede at jeg havde noget på mit hjerte og selv længtes efter at tale med mig i enrum, gav mig snart et yderst kærkomment vink.

"Jeg vil," sagde hun, "hente de to urtepotter som står i min faders værelse; de må ud i luften og solen."

"Tillad," sagde jeg, "at jeg bærer den ene."

"Med fornøjelse," svarede hun, og hurtigt ilede vi ind i hendes faders værelse. Ved siden af dette værelse var et lille kabinet, hvori herr B. om sommeren havde et slags kontor; døren stod åben, jeg så nogle borde dækkede med breve og andre papirer. Næppe var vi kommet ind i det forreste værelse, før Mariane faldt mig om halsen og sagde:

"Her er ingen til stede; min fader gik i dette øjeblik til byen. O min ven! hvor meget har jeg ikke længtes efter et øjeblik som dette!"

"Min elskede Mariane!" udråbte jeg: "jeg har tusinde ting på mit hjerte. Hør hvad jeg har at sige dig ..."

"Ikke et ord!" tonede en mig velbekendt stemme i kabinettet. Men hvad lignede min forundring, da Fredrik trådte os i møde!

"Jeg tror," sagde han, "at jeg af skæbnen er udset til at være tvunget vidne ved alle hemmelige rendezvous. Men jeg har betalt alt for dyre lærepenge, til oftere at finde mig deri."

Min forbavselse og Marianes forlegenhed berøvede os næsten mælet.

"Bliv ikke forskrækket, jomfru B.," sagde Fredrik: "denne unge mand er min ven. I dette øjeblik skiltes jeg fra ham, og drømte ikke om, at han ville gå herind. Jeg havde affærer med Deres herr fader, som gav mig nogle papirer at gennemblade, og bad mig undskylde, at han imidlertid forlod mig. Om en times tid lovede han at komme tilbage. Deres hemmelighed skal jeg vist ikke røbe, men De selv bør ikke være uvidende om at jeg er delagtig i den."

Det varede længe førend Mariane kunne komme sig af sin forskrækkelse over så pludselig at have fået en fortrolig, og det i en person, som hun aldrig før havde set. Tiden gik, uden at vi mærkede det, hen med en levende samtale, hvori Fredrik gentog i korthed sin ulykkelige vens historie, og Mariane og jeg ikke undlod at gøre anvendelse deraf på vort eget forhold. Før vi vidste det, kom herr B. tilbage, og næsten på samme tid trådte hans frue ind til os. Vi var alle tre i en så kendelig bevægelse, at det ville have været forgæves at skjule den. Jeg så på Mariane, hun så på mig, og som om vi gensidigt havde gættet hinandens tanker, sank vi i armene på hinanden, og bøjede os tavse ned for forældrene. De rejste os venligt op og omfavnede os.

"Tror I ikke," sagde fru B., "at vi allerede længe har mærket det? En øm moder tager ikke fejl af sit eneste barns følelser.

Men sig, hvor længe I har været enige med hinanden?"

"Over et år," stammede Mariane, med nedslagne øjne.

"Så ville det være synd," sagde herr B., "at modsætte sig eders kærlighed; den er prøvet i tavsheden; hvorfor skulle vi ikke give den vor velsignelse?"

Få måneder senere havde jeg, ved hr. B.'s, ved Fredriks og ved mine egne bestræbelser fået et embede, som rigtignok var ringe, men dog alt hvad Marianes forældre forlangte. Vi holdt bryllup, og Fredrik var til stede derved. Da brudeparrets skål blev udbragt ved bordet, nærmede Fredrik sig til os, og hviskede:

"Tavsheden har gjort min ene ven ulykkelig, men den anden lykkelig. Fred være med de døde! Held følge de levende!"

Kaninen

(Oprindeligt meddelt i Kjøbenhavns flyvende Post 1830)

Lord N., en af Englands rigeste privatmænd, havde begivet sig på vejen fra sit gods til en i nogle miles afstand liggende fabrikstad, hvor han agtede at indkøbe nogle plove, spader og andre jernvarer. Han var til hest, og havde ej engang en rideknægt i følge. Den lille stad, som var målet for hans rejse, lå tæt ved landevejen til London, men i meget længere afstand fra London, end fra lord N.'s gods.

Da han var kommet noget over halvvejs, befandt han sig på en temmelig stor lynghede, midt på hvilken der lå et ensomt hus. I nærheden af dette havde han det uheld, at hans hest gjorde et fejltrin, og derved kom til at halte på det ene bagben. Så snart han mærkede det, steg han af, og førte hesten ind i et indelukke ved det ensomme hus, hvor han anbefalede den til beboernes omsorg; og uden at bekymre sig videre om dette tilfælde, fortsatte han vejen til fods, i den hensigt, når han havde røgtet sit ærinde i den nærliggende stad, da at leje i samme en vogn, for dermed at befordres tilbage, og på vejen at tage den haltende ridehest med.

Da han var gået heden til ende, kom han ind i en skov, og så langt borte en fodgænger komme ham i møde. Eftersom han nærmede sig ham, bemærkede han, at det var en mand med et temmelig karakteristisk udvortes, men overmåde simpelt klædt; en lille kurv hang i et bånd om hans skuldre. Da han var kommet ham ganske nær, standsede den fremmede, og sagde:

"God dag, mylord! De skulle vel ikke have lyst til at købe min lille kanin?" og i det samme åbnede han kurven, som han bar om skuldrene, og viste lord N. en hvid kanin, som lå i kurven.

Lord N., som ligeledes havde standset, for at høre hvad den fremmede ville ham, kunne næsten ikke bare sig for at le, og sagde med et smil:

"Hvad skulle jeg vel gøre med den?"

"O!" svarede den fremmede, "Den kan altid være til nytte og fornøjelse, og De må endelig købe den."

"Sniksnak!" gentog lord N., som begyndte at blive utålmodig, "jeg har allerede en skare af kaniner på mit gods."

"Så meget mere," svarede den fremmede, "bør De have denne med, for at gøre Deres samling fuldstændigere; og jeg er desuden vis på, at De køber den."

Med disse ord holdt han den åbne kurv tæt hen for lord N. Denne, uden at sige et ord, kastede et foragteligt blik på den påtrængende kræmmer, stødte til kurven, og ville gå forbi, da den fremmede med ét sprang tilbage, og idet han holdt lord N. en spændt pistol for brystet, udråbte:

"Mylord! De køber bestemt min lille kanin."

Lord N., som blev noget betænkelig over denne nye måde at skaffe sig handelskunder på, fattede sig, tog sin tegnebog op af lommen, og sagde:

"Nu vel, siden det ikke kan være andet, så får jeg vel at købe den. Hvor meget skal den koste?"

"Den er noget dyr," svarede den fremmede, "men De vil ikke fortryde købmandskabet. Med et ord: den koster 20.000 pund."

Koldblodigt svarede lord N.:

"Det gør mig ondt, thi så store summer bærer jeg ikke hos mig. I min tegnebog har jeg hen ved 100 pund. Hvis De tror, at kaninen kan være betalt dermed, så tag dem."

"Mylord!" gensvarede den fremmede: "jeg er ikke den mand, som man behøver at prutte med; jeg ved hvad mine varer er værd, og forlanger ikke mere for dem. Tro ikke om mig, at jeg vil berøve Dem Deres tegnebog, hvori De ikke har flere penge, end De kan komme til at bruge på Deres rejse. Det er ingenlunde min hensigt at sætte Dem i forlegenhed, thi lykkeligvis er De en mand, hvis underskrift er mere værd end ti sådanne kaniner. Behag kun at sætte Deres ærede navn under dette papir, og handelen er sluttet."

Han præsenterede nu en anvisning på 20.000 pund, som kunne hæves i den londonske bank, fremtog et lommeskrivetøj, dyppede en pen, og gav lord N. den i hånden. Den forbavsede lord betænkte sig et øjeblik, men efter at have kastet et sideblik på den spændte pistol, underskrev han. Den fremmede tog anvisningen, så på den, smilede, og sagde:

"Er det ret, mylord? bør man ikke selv i købmandskab gå ærligt til værks? Dette er ikke Deres rigtige understrikt. Men lykkeligvis har jeg forudset dette tilfælde."

Han rev anvisningen i stykker, og fremtog en anden, ligelydende, som han på ny præsenterede lord N. tillige med den på ny dyppede pen.

"Fordømt!" hviskede lord N., og underskrev anden gang.

"Nu er det godt," sagde den fremmede, som med opmærksom mine havde fulgt bevægelsen af hans hånd. Han tog anvisningen, puttede den ind på brystet, tog sin kurv af, og

overleverede den til lord N., idet han sagde: "Nu er min lille kanin Deres."

"Behold den selv," svarede den tvungne køber: "jeg bryder mig ikke om den!"

"Hvorledes?" svarede kanin-kræmmeren: "hvad ser De mig an for? Tror De, jeg er en bedrager, som vil tage Deres penge, uden at give Dem varer derfor? Nej, mylord, De skal lige så vist modtage kaninen, som jeg har modtaget betaling for den." Og med disse ord hængte han den modstridende lord kurven om skuldrene, bukkede ærbødigt for ham, gik bort, og forsvandt i skoven.

Med den forhadte kurv om halsen, stod lord N. et øjeblik, uvis om hvad han skulle gøre. Han bandede sin gode hest, fordi den havde forvredet benet, og nu ikke med lynets fart kunne bringe ham til London, hvorhen det gjaldt at få et hurtigt bud, for at forhindre den betydelige sums udbetaling. Han besluttede ikke desmindre at gøre, hvad han kunne, og fortsatte derfor af al magt sin fodtur til den nærliggende fabrikstad, hvor han agtede at tage de nødvendige dispositioner, og ilsomt at udføre dem. På vejen så han med ærgrelse på kurven, der endog sinkede hans gang. Nær havde han taget den af, og kastet både den og dens indhold pokker i vold, da det faldt ham ind, at han burde beholde den, for ved sagens juridiske undersøgelse at kunne fremlægge den, som et slags *corpus delicti*. Han skyndte sig altså til byen, hvor han i hast fik to ridende stafetter ekspederet til London, hver med en ligelydende protest til banken. At han just afsendte to på en gang, skete dels for en sikkerheds skyld, ifald der nemlig skulle tilstøde den ene noget uheld undervejs, dels for at gensidig den ene skulle animere

den anden til at skynde sig, hvorfor han også bad dem om at kappes i hurtighed, og lovede til den, som først nåede sin bestemmelse, en betydelig belønning, uden hensyn på selve sagens udfald. Efter at have gjort disse anstalter, besørgede han sit forehavende indkøb af jernkram, og drog så rolig, som om intet var forefaldet, tilbage til sit gods, hvor han havde sat begge stafetterne stævne ved deres tilbagekomst fra London.

Den næste dag indtraf de begge to på godset, men med den ubehagelige efterretning, at pengene var udbetalt en lille time for protestens ankomst. Kanin-kræmmeren havde sandsynligvis været lige så hurtig som de, og havde følgelig, benyttende sit forspring, kunnet komme dem i forkøbet. Med megen koldblodighed hørte lord N. deres budskab, udbetalte den lovede sum til ham, som var kommet først til målet, og gav endog den anden en mindre dusør for hans gode viljes skyld, hvorpå de anbefalede sig, mens han takkede dem, og beklagede, at han havde gjort dem ulejlighed til ingen nytte.

Lord N., som endnu ville forsøge det sidste middel, begav sig straks til London, hvor han underrettede politiet om det forefaldne. Konstablerne kom på benene, undersøgelser skete overalt, mistænkelige personer forhørtes. Forgæves! Et halvt år var allerede henrundet, og endnu var man ikke kommet på sporet. Lord N. havde allerede opgivet håbet om nogensinde at opdage sin røver. Endskønt et tab af 20.000 pund må være føleligt for enhver, selv for den rigeste mand, så var han dog så rig, at han gerne kunne undvære dem. Han fandt sig derfor også roligt i tabet, og syntes begærligere efter at opdage gerningsmanden, end på at få pengene fat.

Lord N.'s ældste datter, den smukke miss Clara, havde imidlertid antaget sig den lille kanin, og fattet et formeligt venskab for den. Hun havde ladet gøre et smukt ståltrådsbur til den, og ophængt samme i forstuen. Lord N. havde den således daglig for øje; og når han gik den forbi, fløj mangt et *God dam* ud af hans mund.

"Du er 20.000 pund værd mellem brødre," sagde han: "men den eneste, som skulle købe dig, er uden tvivl i Amerika eller Sydsøen, og købesummen er måske allerede spredt i alle fem verdens-parter. Men jeg sværger, at hvis jeg nogensinde opdager ham, da skal han ikke slippe, så længe der endnu er en galge i England. Og dig, fordømte kreatur," tilføjede han, idet han truede ad kaninen: "dig vil jeg lade drukne, for ikke daglig at have dig for øjet."

"O nej!" sagde miss Clara med en bedende stemme, idet hun klappede det ved hendes venlighed tæmmede dyr: "lad den uskyldige kanin leve! den er beskeden, og har ikke selv vurderet sig til så høj en pris."

"Det er sandt," svarede lord N. leende; og uagtet denne samtale hyppigt gentoges, så blev kaninen bestandig hængende på sin plads, og trivedes under miss Claras venlige omsorg.

Tre år var imidlertid forløbet. Lord N. og hans familie havde afvekslende tilbragt tiden på landet og i deres hotel i London, hvor de havde deltaget i de selskabelige adspredelser, som denne verden af en stad frembyder. Miss Clara havde været genstand for en mængde unge, fornemme herrers tilbedelse, uden dog at gengælde nogen med de samme følelser. Hendes fader opdagede imidlertid, at grunden til hendes tilbageholdenhed mod Londons mest indtagende unge mænd

ikke var ufølsomhed, men en hemmelig tilbøjelighed, som hun nærede til mr. Theodore C., søn af en fattig fransk parykmager, forresten et smukt og elskværdigt ungt menneske, der (Himlen må vide hvordan) havde gjort hendes bekendtstab, og siden under et påtaget navn havde opsøgt hende i forskellige cirkler, og været så lykkelig at vinde hendes hjerte. Men da lord N. snart erfarede den unge tilbeders virkelige navn og stand, så modsatte han sig partiet, og befalede sin datter, aldrig mere at se den uværdige elsker. Men, som bekendt, har i England det faderlige forbud ganske den samme virkning, som den faderlige velsignelse.

Familien var taget tilbage på godset. Lord N. havde en dag været på jagt; og da han kom hjem, for at sætte sig til et muntert måltid, savnedes miss Clara, og ingen vidste, hvor hun var at finde. Som en mand, der var vel bevandret i de engelske skikke, var han intet øjeblik rådvild, men lod ufortøvet spænde seks heste for en let vogn, og rullede i flyvende fart til Gretna Green. Men ligesom for tre år siden hans stafetter var kommet en time for sildig til den londonske bank, så havde han nu i egen person den sorg at komme til Gretna Green en time efter at den berømte smed, uden hvem den engelske konstitution næppe ville holde sig, havde smedet et lykkeligt ægteskab.

Forbitret vendte lord N. tilbage til sit gods. Få dage efter modtog han et brev fra sin datter, som underskrev sig madame C. Hun lod ham vide, at hun og hendes ægtefælle boede på et tagkammer i London, men at det blot beroede på den elskede faders ædelmodighed, om de begge skulle vende tilbage og kaste sig for hans fødder, samt indtage et bedre logi end det, som de for øjeblikket beboede. Men lord N. svarede korteligt

herpå, at madame C., som han ikke erkendte for sin datter, kunne opholde sig, hvor det behagede hende, kun ikke på noget ham tilhørende terræn. Tillige gav han ordre til at sende hende alle de ting, som var hendes private ejendom, såsom hendes garderobe, hendes juveler, hendes bibel, salmebog og romanbibliotek, osv. Ved at samle disse forskellige genstande, faldt hans tanke også på kaninen, hvilken han allerede længe havde betragtet som miss Claras ejendom. Han lod den altså, vel emballeret i bomuld, lægge i den samme kurv, hvori han for tre år siden havde modtaget den midt på landevejen, og sendte hende den tilligemed de øvrige effekter, idet han tilføjede i et postscriptum under brevet: "at han herved tillige tilstillede hende udstyr og medgift, nemlig 20.000 pund under skikkelse af en hvid kanin."

"*Maudit pays!*" udråbte den gamle parykmager, da han nogen tid efter sad på det londonske tagkammer, og med sin søn og sin svigerdatter nød den tarvelige, huslige lyksalighed. "*Maudit pays!*" udråbte han atter: "jeg er blevet svigerpapa til en lords datter, og endda er jeg nær ved at dø af sult. Hvad skal vi nu gribe til, efter at alle min svigerdatters juveler er solgt til min gode kunde, den fordømte guldsmed, hvis hår jeg ville ønske, at jeg aldrig havde friseret? Og vi skal i dag endnu flytte hen i et andet logi, og det uden at have en eneste skilling! *Au Diable les mariages d'inclination!*"

"De glemmer," svarede madame Clara, "at jeg endnu besidder dette guldur, som er af megen værdi. Vel skiller jeg mig nødig ved det, da det er en foræring af min fader, men siden det ikke

kan være andet, så gå, jeg beder Dem, og sælg det, for hvad De kan få for det."

"Men det er jo ulykken," sagde svigerpapa, "at den gamle *coquin* af en guldsmed er blevet syg, som jeg allerede har haft den ære at fortælle Dem; han forsikrer mig jo altid på sin *parole d'honneur*, at han selv ingen penge har, men at han må gå ud for at låne dem hos en handelsmand af sine venner; og da han nu er syg, og har lagt sig til sengs, så kan han jo ikke gå ud, og så kan vi jo heller ingen penge få; thi det er farligt her i denne *maudit ville* at sælge slige kostbarheder til folk, som man ikke kender; man bliver let betragtet som en tyv, og risquerer at komme for policen, hvilket altid er ubehageligt."

"De har ret, min fader," sagde Theodore: "men jeg kender en urmager, til hvem jeg vil henvende mig; det er en brav mand, og han køber nok uret."

Madame Clara så på det med et suk, og rakte det til sin mand, som puttede det i lommen, sprang op, og tog sin hat, for straks at udføre sit ærinde.

"Det er sandt!" tilføjede han: "han bor just på vejen til vort nye logi; jeg vil derfor, *chère* Clara, medtage de eneste af dine effekter, som vi endnu har tilovers, nemlig din guitar og din kanin, og bringe dem op på vort nye tagkammer, hvor jeg vil ønske, at vi må få bedre lykke, end på det gamle."

Med disse ord tog han guitaren i den ene hånd, og kurven med kaninen i den anden, og hoppede syngende ud af døren ned ad de talrige trappetrin, som omsider førte ham fra den overjordiske region ned i den jordiske.

Da han var kommet i nærheden af urmagerens butik, så han midt i den åbne butiksdør en velklædt mand, som syntes at

være i en slags disput med urmageren, thi der var en højrøstet ordveksling imellem dem, og den fremmede, som stod med det ene ben på gaden, med det andet i butikken, gjorde sig umage for at komme bort, mens urmageren holdt ham tilbage ved armen. Theodore standsede et øjeblik, for at høre, hvorom striden var, og holdt sig noget tilbage, for at urmageren, som desuden var alt for ivrig til at bemærke ham, ikke skulle få øje på ham.

"Min herre!" råbte urmageren til den fremmede: "behag at høre mig, inden De går. Dersom De i hele London finder så smukt og så godt et dame-ur til så billig en pris, så vil jeg aldrig gælde for en ærlig mand. Jeg kender ikke Dem, men De og al verden kender mig; og hvis De, efter at have købt det, ikke finder at jeg har talt sandhed, så giver jeg Dem pengene tilbage."

"For Himlens skyld," sagde den fremmede, "råb dog ikke så højt, og slip mig! Jeg nægter ikke, at Deres ur kan være både smukt og godt og billigt; men det er heller ikke derom, og allermindst om prisen at vi er uenige, thi jeg betaler gerne den højeste pris, når jeg kan få et sådant ur, som jeg forlanger. Jeg vil have et fransk ur ..."

"Men de engelske er langt bedre!" råbte urmageren.

"Kan være," gentog den fremmede: "men de franske er i finere kasser, og det skal desuden være besat med ædelstene."

"Det er ikke længere moden!" råbte atter urmageren.

"Men således er min vilje," svarede den fremmede fortrædelig, rev sig løs og gik bort.

"Det er en Himlens styrelse," tænkte Theodore, og listede sig ubemærket efter den fremmede. Denne, efter at have

gennemvandret nogle gader, gik ind i en ensom allé af kastanjetræer, som førte til et andet kvarter af staden. Dette sted anså Theodore for bekvemt, han ilede altså efter den fremmede, og tiltalte ham, idet han sagde på gebrokkent engelsk:

"Bliv ikke vred, sir; men jeg hørte i forbigående Deres samtale med urmageren, og erfarede deraf, at De ønskede at købe et fransk dame-ur, i en fin kasse, besat med ædelstene. Jeg har netop, hvad De ønsker. Måske kan jeg tjene både Dem og mig selv, ved at tilbyde Dem det."

Han tog uret frem, og leverede det til den fremmede. Denne, efter at have kastet et forundret blik på Theodore, beså uret og sagde:

"I sandhed, dette ur svarer omtrent til, hvad jeg ønsker. Ifald det er lige så godt som smukt, så vil jeg med fornøjelse købe det til højeste pris. Jeg er en bekendt bankier her i staden; De kan uden frygt levere mig det. Dog – det er bedre, at De følger hjem med mig i min bopæl; jeg vil da sende bud efter min urmager, og lade ham vurdere uret."

"Med fornøjelse," svarede Theodore, og gjorde sig parat til at følge den fremmede.

"Jeg ser," sagde denne, "at De også har en spansk guitar; den vil jeg også afkøbe Dem, ifald De har lyst til at sælge den."

"Tilvisse," svarede Theodore: "både den og alt andet sælger jeg med glæde til så galant en herre."

De var imidlertid gået nogle skridt, da den fremmede, som havde åbnet urkassen, med ét standsede, og læste med et kendeligt udtryk af forundring:

"Til miss Clara N., fra hendes fader."

"Hvorledes?" råbte Theodore: "står det deri? Det har jeg såmænd ikke vidst."

"Behag at se," svarede den fremmede, og tilføjede:

"Hvis uret tilhører denne dame, så vil jeg ikke købe det."

"Genér Dem ikke," gentog Theodore: "hun er min kone, og det er på hendes anmodning, at jeg falbyder uret."

Den fremmede så meget forbavset på ham, og sagde:

"Jeg tør ikke ... og guitaren, er den også hendes?"

"Det er den," svarede Theodore.

"Så tør jeg," gentog den fremmede, "lige så lidt købe den; men for at tjene Dem ... hvis De har en anden, mindre betydelig ... om også værdiløs genstand, så vil jeg gerne afkøbe Dem samme til en høj pris."

"Gud hjælpe mig!" svarede Theodore: "hvad skulle det være? Jeg har jo ikke andet tilbage end denne," – idet han pegede på kurven, som han i det samme åbnede – "jeg ved ikke, sir, om De skulle have lyst til at købe min lille kanin?"

Ved disse ord blev den fremmede kridhvid i ansigtet. Han kunne næppe holde sig overende, han segnede om på en bænk i alleen, idet han med fravendt åsyn og udstrakte arme råbte: "Bort! Bort med den!"

"Jeg beder om forladelse," sagde Theodore: "jeg har nok vidst, at der gives mennesker, som ikke kunne tåle nærheden af katte; men jeg har ikke vidst, at kaniner har samme virkning."

Den fremmede fattede sig, og sagde: "Det var intet! Jeg troede, jeg skulle have fået ondt, men det gik over. For at vise Dem, at jeg ikke frygter Deres kanin, så skal jeg nu holde mit ord, og afkøbe Dem den. Men jeg har lovet at købe den til

højeste pris; jeg går for at hente pengene; vent mig på dette sted om en time."

"Kan jeg ikke følge hjem med Dem?" spurgte Theodore.

"Nej," svarede den fremmede: "kom her igen om en time; De skal ikke vente på mig."

Næppe havde han sagt disse ord, før han var forsvundet.

Uagtet Theodore kendte kaninens liv og levned, som hans kone havde fortalt ham, så havde han dog endnu ingen anelse om, hvad læseren vist allerede har formodet, at den fremmede, der blev så forskrækket over at se kaninen, var den samme, som forhen havde tilbudt den til lord N., og, besynderligt nok, i de selvsamme udtryk, hvori den nu tilbødes ham af dennes svigersøn. Den fremmede kunne ikke andet end tro, at han var opdaget, og at Theodores adfærd var et overlagt spil. Da imidlertid denne lod ham gå, uden at følge ham eller gøre anstalter til hans fængsling, beroligedes han, og overvejede desuden, at selv i det værste tilfælde kunne dog intet lovligt bevis dannes imod ham, eftersom ingen i verden havde været vidne til hans gerning. Han fandt det altså ikke betænkeligt, virkelig at holde sit ord, og vende tilbage til stævnemødet, så meget mere som hans samvittighed tilskyndede ham til at opfylde en moralsk pligt, der i dette tilfælde endog var en egentlig såkaldt god gerning.

Theodore, som havde taget plads på en bænk, mens han hvert øjeblik så på sin kones ur, og talte minutterne til den time, som han længselsfuldt så i møde, havde, som sagt, endnu ingen formodning om den fremmedes tidligere bekendtskab til kaninen. Først da, på det bestemte klokkeslæt, en stadselig ekvipage holdt for enden af alleen, og den fremmede steg ud af

samme, gik ham i møde, og udbetalte ham 20.000 pund, som han bad ham overlevere sin kone i betaling for kaninen, gik der pludselig et lys op for ham. Men hans første forbavselse herover var så stor, at den gjorde ham målløs, så at den fremmede fik tid til uafbrudt at fortsætte sin tiltale, som han sluttede på følgende måde:

"Levér endnu lady C. denne pakke, som indeholder hendes juveler, som hun havde solgt til en gammel guldsmed, og hvoraf hændelsen har sat mig i besiddelse. Hvem jeg er, vil De aldrig erfare; og selv om så var, ville det ikke nytte Dem til noget. Lad derfor være at efterforske mine veje, som De desuden ikke vil opdage. I øvrigt er nu Deres lille kanin min ejendom."

Med disse ord tog han kurven, forlod den forundrede Theodore, sprang op i sin vogn, og rullede hurtigt af sted.

Man tænke sig den glade forbavselse hos lady Clara og hendes svigerfader, da Theodore trådte ind på det nye tagkammer, hvor de allerede ventede på ham, og han udbetalte sin kone de 20.000 pund, som han havde fået for kaninen. Da han havde fortalt alle omstændighederne ved denne historie, og afleveret de modtagne juveler, ilede parykmageren, hvis nysgerrighed nu var spændt på det højeste, hen til sin kunde, guldsmeden, for, til trods for Theodores og lady Claras forbud, at erholde nogen oplysning. Men guldsmeden, der allerede i nogle dage havde været syg, var død samme morgen. Man erfarede siden, at hans sygdom og død var følger af frygten for en nærforestående fallit. Man formodede, at han, for at skaffe penge til veje, havde solgt eller pantsat de lady Clara afkøbte juveler til den ubekendte bankier, der følgelig forblev lige så ubekendt som tilforn.

Lady Clara tøvede nu ikke med at tilskrive sin fader et rørende brev, hvori hun blandt andet indførte følgende ytring:

"Hvor meget Deres velfortjente vrede har smertet mig, det behøver jeg ikke at sige Dem. Men lykkeligvis er den ikke så stor, som min indbildningskraft havde malet mig den. Tilgiv en datters måske urimelige ængstelse for Deres vrede; men jeg vil ærligt tilstå Dem, at dengang De tilstillede mig mit udstyr og min medgift under en form, hvori jeg anså det for umuligt at realisere dem, da var jeg så utaknemmelig, heri at se en bitter spot. Hvor meget må jeg ikke bede Dem om undskyldning for denne ugrundede mistanke! Thi da min mand, ved at falbyde kaninen til den første, den bedste, som han tilfældigvis mødte på gaden, øjeblikkelig fik den solgt for de 20.000 pund, kontant udbetalte, så gik jeg i mig selv, og skammede mig over, at jeg et eneste øjeblik havde kunnet mistænke min ædelmodige fader. Så megen godhed giver mig håb om, at han nu også vil tillade sin datter og hendes lykkelige mand at kaste sig for hans fødder, og anråbe om tilgivelse."

Næppe havde lord N. modtaget dette budskab, for han over hals og hoved kom ind til London, ilede hen til sin datter, og omfavnede både hende og hendes mand, idet han sagde til denne: "De må være en brav mand, sir, thi De har haft et mageløst held. Hvad jeg i flere år forgæves havde bestræbt mig for, det er nu lykkedes Dem i en håndevending og uden al anstrengelse. En mand, der således har lykken med sig, vil også gøre min datter lykkelig."

Og virkelig var nu også han og alle de andre meget lykkelige; kun lord N. blev noget ilde til mode, da han, efter at have hørt den omstændelige fortælling, begreb, at det ville blive umuligt

at komme den fremmede på spor. Uagtet det, efter dennes sidste opførsel, ingenlunde var hans hensigt at skade ham i mindste måde, selv om det havde været muligt, så havde han dog gerne ofret de 20.000 pund, blot for at få navnet at vide, "thi," som han sagde, "en så sindrig og tillige så honnet stratenrøver har jeg stor respekt for, og jeg ville ønske, at jeg kendte ham, blot for at kunne bevidne ham min højagtelse."

Indtil en vis grad, skønt langt fra ikke så meget som han ønskede, skulle dog hans videlyst tilfredsstilles. Thi da han havde ladet det unge ægtepar flytte ind i sit hotel; da tillige familien var kommet ind fra landet; da han havde deklareret sin datters giftermål, og celebrerede denne lykkelige begivenhed ved en glimrende fest, hvortil Londons første familier var indbudte: blev den unge brud pludselig kaldt fra bordet for at modtage en pakke, hvis overbringer straks forføjede sig bort, efter at have leveret den i hendes egne hænder. Ved at åbne den fandt hun et juvelskrin af overordentlig værdi, indeholdende et fuldstændigt dame-garniture, bestående af halsbånd, livbånd, armbånd, brystnål, ørenringe og fingerringe, alt af den fineste mosaik, forestillende små hvide kaniner, og indfattet med diamanter. Da hele London kendte lord N.'s besynderlige eventyr, så forstod selskabet straks denne gaves betydning, der med alt det blev endnu tydeligere, da lord N. med høj røst oplæste et foræringen vedlagt anonymt brev, af følgende indhold:

"Milady! Deres lille hvide kanin har i dag født en hel skare af unger til verden. Den ømhed, som De har vist moderen, lader mig håbe, at De vil beære børnene med samme venskab, og modtage dem, til en erindring om de velgørende frugter, som

Deres eget gode hjerte har båret. Den ubekendte, som vover at sende Dem den hele medfølgende kanin-rede, er en af Londons rigeste bankiers. For halvfjerde år siden, var jeg, formedelst en farlig spekulation, nær ved at gå fallit. Med 20.000 pund kunne jeg ikke alene reddes, men havde endog udsigt til at bringe min handel på en glimrende fod. Da var det, jeg greb til det fortvivlede middel, som er Dem og hele London bekendt. Min forvovne plan lykkedes ved et over al måde heldigt udfald. Men idelig bebrejdede min samvittighed mig den slette handling, jeg havde udført. Jeg ønskede intet mere end at erstatte lord N. den ham frarøvede sum; men ikke desmindre blev det ved ønsket; thi dels vidste jeg ikke, hvorledes jeg i al hemmelighed skulle få ham den sikkert tilstillet; og dels – jeg skammer mig over tilståelsen – når det kom til stykket, at jeg skulle skille mig ved disse penge, kunne jeg dog ikke overtale mig til at afse dem. Det er Dem, milady, som jeg skylder den lykkelige følelse at have opfyldt en hellig pligt. Gensynet af den hvide kanin slog som en lynild ned i min samvittighed, og vakte min faste vilje. Hvis Deres gode hjerte ikke havde antaget sig det lille dyr, og i en række af år opholdt dets liv, så ville jeg endnu i dette øjeblik have de bitreste bebrejdelser at gøre mig. Mit navn vil De aldrig erfare. Måtte min oprigtige tilståelse være så lykkelig at forsone Dem og Deres familie med en mand, der skylder Dem sin rigdom og sin sjælefred, og som, skønt ubekendt, aldrig skal ophøre at tage den mest levende del i Deres skæbne!"

Så snart selskabets stumme forbavselse havde givet plads for en lystig stemning, pyntede lady Clara sig med alle de modtagne smykker. Da hun nu, ligesom overstrøet med små hvide kaniner, trådte ind igen i selskabs-salen, proponerede en

bel-esprit "Kaninbrudens skål". Denne benævnelse udbredtes hurtigt i de londonske cirkler, og lady Clara beholdt den i lang tid, som et betegnende udtryk, hvilket hun og hendes familie var så langt fra at betragte som et øgenavn, at da mr. Theodore C., efter adskillige års forløb nedsatte sig med sin kone i Frankrig, fordi man havde opdaget, at hans fader, den nu afdøde parykmager, nedstammede fra en gammel adelig, fransk familie, der i ældre tider var udvandret, så optog herr Theodore en kanin i sit adelige våben, for således at forevige erindringen om sit livs mærkeligste begivenhed. En af hans descendenter er i dette øjeblik pair af Frankrig, og fører endnu bestandig kaninen i sit segl, og hans gemalinde skal, *si fabula vera*, endnu være i besiddelse af det besynderlige kanin-garniture, og bærer det ved højtidelige lejligheder.

Slottet Ruel

En historisk anekdote.

(Oprindelig meddelt i Kjøbenhavns flyvende Post 1828).

Når man tager fra Paris til St. Germain en Laye, bemærker man på venstre side af vejen, i nogen afstand, et slot, som kaldes Ruel, og som ser forfaldet og ubeboet ud. Her boede i sin tid Ludvig den 13.s minister, kardinal Richelieu, og det er et almindeligt sagn i egnen, at han på dette sit slot fuldbyrdede hemmelige henrettelser på folk, som han ville have ryddet af vejen, men mod hvilke han ikke holdt det for rådeligt at anlægge formelig proces; ja man mener endog, at der på Ruel fandtes hemmelige indretninger, tjenlige til at befordre ministerens blodgerrige planer, og til at unddrage disses ofre for lysets og retfærdighedens øje. Sandheden af dette sagn bekræftes i en fortælling, der har et så romanagtigt præg, at man kunne tage den for en novelle, hvis man ikke vidste, at den i gamle dokumenter har hjemmel for sin virkelighed. Fra disse kilder er den flere gange blevet hentet af forskellige forfattere, og fortalt på ny. Blandt andet mindes jeg at have læst den i en meget pålidelig beskrivelse over stederne i omegnen af Paris, under artiklen Ruel. Forfatterens navn og bogens titel har jeg glemt; men den omtalte fortælling erindrer jeg så nøje, at jeg kan fortælle den igen, uden at forandre noget væsentligt i begivenhederne.

En gammel mand havde, som familiefader, mange år siddet i et kummerligt embede i det sydlige Frankrig, uden nogensinde,

med alle sine bestræbelser derfor, at være avanceret til en højere post. Hans mangfoldige ansøgninger til den almægtige minister, der efter godtbefindende uddelte og tilbagetog embeder, var stedse forblevet frugtesløse. Da der omsider åbnede sig en ny udsigt for ham, og denne syntes at være mere lovende end de foregående, besluttede han, tilskyndet af sin familie, at rejse til Paris, for personlig at drive på sit anliggende. Til trods for sine trange kår, gjorde han udvej til at bestride den lange rejse, der, uagtet han brugte den yderste sparsomhed, dog blev ham kostbar nok. Han ankom til Paris, og stod af på et af de simpleste gæstgiversteder. Herfra sendte han sin ansøgning til Richelieu, og ledsagede den med et brev, hvori han udbad sig en audiens. Derpå udrustede han sig med den nødvendige tålmodighed, for at oppebie ministerens svar.

Men denne lod, mod forventning, tiden ikke blive ham lang. Få dage efter at have afsendt sit brev, blev den gamle, ved sin hjemkomst om aftenen til gæstgiverstedet, overrasket af en egenhændig skrivelse fra Richelieu, som bad ham om at gøre ham den ære at spise til middag hos ham på Ruel den næste dag. Den gamle sprang højt i vejret af forundring og glæde over denne så udmærkede æresbevisning, og så allerede heri et gunstigt forvarsel om at hans ansøgning ville blive bevilget.

Næste dags formiddag gjorde han sig færdig til gæstebuddet på Ruel. Han klædte sig i en hofkjole, som for fyrretyve år siden havde været på nyeste mode, men som endnu, trods det gammeldags snit, så ud, som om den samme dag var kommet fra skrædderen. Det var en vel konserveret skat fra hans ungdomstid; kun sjældent havde han dengang båret den, og i de sildigere år havde han med forudseende omhu opbevaret

den, som et klenodie, der vel i sin tid kunne komme ham til nytte, og som han derfor også, forberedt på alle muligheder, havde pakket i sin lille kuffert og medtaget til Paris. Til denne hofkjole bar han nu knæbenklæder, hvide silkestrømper, sko med store spænder, kårde ved siden, og en trekantet hat på det velpudrede hoved. Da det tegnede til regn, bar han i hånden en ualmindelig stor paraply. Således udrustet begav han sig til fods ad den støvede landevej, til ikke liden forundring for alle dem som mødte ham; thi hans sparsomhed havde på ingen måde tilladt ham at bekoste en vogn.

Han var allerede gået et betydeligt stykke, havde flere gange standset ved en eller anden stor sten, for at sætte foden op på den, og vifte støvet af skoene med et lommetørklæde, som han havde medtaget til dette brug, da det endelig begyndte at regne, og han blev nødt til at slå paraplyen ud. Men regnen tiltog mer og mer; selv paraplyen kunne ikke tilstrækkeligt beskytte ham imod den; og jo længere han gik, des mere blev vejen, formedelst det meget regnvand, der allerede havde samlet sig, ufremkommelig for alle med hvide silkestrømper beklædte ben. Utålmodig standsede den gamle, skaffede sig lidt udsigt under randen af den store paraply, og opdagede, ikke langt borte, et ved landevejen liggende værtshus, udenfor hvilket der var bygget et skur for kørende og ridende. Her besluttede han at ty hen, og opholde sig i skuret, indtil regnen var forbi.

I det samme skur holdt, i en elegant, åben cabriolet, en, som det syntes, velhavende og fornem mand, hvem også regnen havde tvunget til der at søge tilflugt. Han var steget ned af vognen, for, som man plejer, at observere luftens tilstand, stående på tærsklen af den åbne port, og med hovedet kun halvt

udenfor. I denne stilling fik han hændelsesvis øje på den besynderlige figur som nærmede sig, snart trippende, snart hoppende fra sten til sten, med en sådan færdighed i at undgå alle landevejens kritiske steder, at man ikke kunne tvivle på, han jo i sin ungdom måtte have danset en menuet til fuldkommenhed. Den fremmede blev nysgerrig efter at lære at kende den originale person; da denne derfor indtrådte i skuret, hilste han venligt på ham, beklagede det slette vejr, og gav sig i samtale med ham.

"Det slette vejr," sagde den fremmede, "kommer dobbelt utilpas for Dem, min herre, som er i så elegant en påklædning. Hvis det ikke var ubeskedent, turde jeg måske spørge Dem om målet for Deres vandring."

"Min herre!" svarede den gamle, med en mine, hvori selvtilfredsheden stod malet: "jeg skal spise til middag på Ruel."

Ved disse ord studsede den fremmede, idet han tavs og med et spejdende blik målte den gamle fra top til tå. Dog fattede han sig snart, og sagde med et pludselig venligt smil: "Det træffer sig ret heldigt; thi også jeg er indbudt til at spise på Ruel. I min cabriolet er en plads til overs; jeg håber, De vil gøre mig den ære at modtage den."

Den gamle, inderlig glad over at kunne komme til at køre, uden at det kostede ham noget, lod sig ikke to gange gøre dette tilbud. Om lidt var regnen standset; den gamle tog plads i cabrioleten ved tiden af den fremmede, som smældede med pisken, og kørte hen ad landevejen, i det stærkeste trav, hvori hesten kunne løbe.

"Vi må haste," sagde han, "thi det er allerede blevet sildigt."

Mens de således snarere fløj af sted end kørte, fortsatte de imidlertid samtalen, og meddelte hinanden deres navne; men det fandt sig, at den ene aldeles ikke kendte noget til den andens familie. Den gamle fortalte uforbeholdent om sin og sin families tilstand, om årsagen til hans rejse til Paris, om ministerens forekommenhed imod ham, og om de forhåbninger, han nu gjorde sig. Den fremmede lyttede med stor opmærksomhed og deltagelse til hans fortælling.

"Min herre!" sagde pludselig den gamle: "Deres hest er nok blevet træt; den løber langt fra så hurtigt, som i begyndelsen."

"Nej, den er ikke træt," svarede den fremmede: "men Deres fortælling har interesseret mig, og jeg har derover glemt at vedligeholde det stærke trav."

"Men kommer vi ikke for silde?" gentog den gamle.

"Det har ingen nød," svarede den fremmede: "hist ser vi allerede slottet."

Han trak et kostbart, med ædelstene besat ur op af lommen, så på det, og sagde: "O vi kommer tidsnok!" Derpå trak han tøjlerne til sig, og lod hesten løbe endnu langsommere. Om lidt kørte de i et sagtere og sagtere skridt.

"Hør, min herre!" sagde den fremmede: "jeg tvivler ikke på, at De jo fortjener den udmærkelse, som kardinalen viser Dem, men den er dog så usædvanlig, at jeg ikke kan lade være at tro, at en misforståelse har fundet sted. De siger selv, at De ikke kender Richelieu. Hvorledes går det da til, at han ikke blot indbyder Dem, men endog indbyder Dem i dag, i et meget lille selskab, som blot består af hans nærmeste venner?"

"For at betage Dem al tvivl," svarede den gamle, "så se her hans egenhændige brev."

Den fremmede tog brevet, beså det, og tilstod at det virkelig var Richelieus hånd.

"Men," sagde han, "så må De have været i det lykkelige tilfælde at vise ministeren en overordentlig tjeneste."

"Jeg?" udråbte den gamle med et smil: "hvorledes skulle jeg være kommet dertil, i min ringe stilling, i min mangeårige fraværelse fra Paris?"

"Nå," gentog den fremmede, "om det også er mange år siden, så gør det intet til sagen, thi kardinalen har en god hukommelse; hos ham går intet i glemme. De bør nøje gennemgå Deres hele liv, og betænke, om De aldrig, direkte eller indirekte, er kommet i nogen slags berøring med ham."

Den gamle tav lidt, og sagde: "Jeg forklarer mig tingen på en simpel måde. Som barn har jeg en kort tid været skolekammerat med Richelieu; jeg var i samme institut som han. Men han blev der ikkun en kort tid, og jeg tror næsten ikke, jeg har talt med ham. Siden han har så god en hukommelse, så erindrer han måske fra hin tid mit navn, og vil gøre ære af sin fordums skolekammerat."

"Det er mig ikke nok," sagde den fremmede: "er De da ikke, i hin korte skoletid, kommet i nogen som helst enten venlig eller fjendtlig berøring med ham? Tænk Dem nøje om!"

"Hvad skulle det have været?" svarede den gamle: "vi var jo dengang børn, og børnestreger glemmer man snart."

"Kardinalen glemmer intet," gentog den fremmede med vægt.

Den gamle så forundret på ham, og sagde: "Dog – jo – Deres spørgsmål erindrer mig om en bagatel, hvorpå jeg ikke har tænkt i snese år. I skolen gav jeg mig af med at være *bel-esprit* og

gøre vers. Jeg skrev engang et epigram over Richelieu, fordi han var så fornem og tilbageholden, og aldrig gav sig af med de andre drenge. Det gjorde megen lykke i klassen ... Men hvad er det? Nu går vi jo rent i stå."

Virkelig holdt vognen ganske stille.

"Ja," sagde den fremmede: "jeg kører Dem ikke længere end hertil. Behag straks at stå ud af vognen."

I højeste grad forbavset, adlød den gamle den bestemte befaling, som den fremmede fremførte i en bydende tone. Han steg ud, og så på den fremmede, uden at sige et eneste ord.

"Hvis De endnu," sagde denne, "har lyst til at spise på Ruel, så besørg Dem selv derhen; De er allerede lige ved det; men jeg vil ikke bringe Dem derind. – Men," tilføjede han halv sagte: "vil De følge min advarsel, så gå øjeblikkelig tilbage til Paris, bestil ufortøvet postheste, og rejs endnu inden aften tilbage til Deres provins."

Den gamle ville spørge, men den fremmede var allerede langt borte. Den gamle stirrede efter ham, og så ham fare ind på Ruel. En uforklarlig ængstelse betog ham, han vovede ikke at fortsætte vejen, men vendte tilbage til Paris.

Undervejs kom han forbi det skur, hvori han på udvejen havde søgt ly mod regnen. Staldkarlen, som havde passet den fremmedes hest, stod derinde; nysgerrig gik den gamle ind til ham, og spurgte ham, hvem den fremmede mand i cabrioleten havde været. Karlen svarede, at han vel kendte ham af anseelse, da han ofte kom ad den vej, men at han dog ikke vidste hans navn. Men dette svar gav han med så polisk og hemmelighedsfuld en mine, at den gamle nok mærkede, han

vidste besked. Ved bønner og drikkepenge løste han omsider hans tunge.

"Nu vel," sagde karlen: "siden I endelig vil vide det: Den fine herre er skarpretteren."

"Skarpretteren!" udbrød den gamle: "hvad gør han på Ruel?"

"Nu må I ikke spørge mig om mer," svarede karlen: "han spiser undertiden til middag på Ruel, men I kan stole på, at selskabet er ikke stort; foruden kardinalen og den fine herre kan der være en god ven til bords, vist ikke flere: Forstår I en halvkvædet vise?"

Den gamle forstod mer end nok. Han gik, så hurtigt han kunne, til Paris, og tænkte kun lidet på at skåne de hvide silkestrømper. Snart var han i sit gæstgiversted, havde pakket sit tøj og bestilt postheste. Om få timer var han allerede på vejen til provinsen, hvor han ankom over hals og hoved, modtaget af sin familie, der aldrig mere tilskyndede ham til personlig at understøtte sine ansøgninger.

Endnu i dag går sagnet om Richelieus spisestue på Ruel. Man fortæller, at der ved indgangen til et side-kabinet var en hemmelig lem i gulvet. Når Richelieu og den fremmede herre, som han fremstillede under et opdigtet navn, havde spist til middag med det offer, som ministeren havde udset sig, rejste de sig fra bordet, for at gå ind i kabinettet; Richelieu gik foran, derpå den indbudte gæst, til sidst den fremmede herre. Så snart Richelieu havde betrådt dørtærsklen til kabinettet, og den indbudte stod på den hemmelige lem, gav den fremmede herre et signal, hvorved lemmen åbnede sig, og gæsten sank ned i jorden. Hvorvidt forresten disse detaljer er grundede, er vanskeligt at afgøre.

En begivenhed

Oplevet og fortalt af Ernst Emanuel.

Et novellefragment. Skrevet 1859.

En ung kone, fru Theresia S., som jeg allerede kendte inden hendes ægteskab, regner jeg til mine kæreste bekendtskaber, fordi hun stedse har vist mig et oprigtigt venskab, og dertil behager mig med sin personlighed og sin konversation. Ikke desmindre kan der ikke sjældent hengå flere måneder, uden at jeg ser hende, og det uagtet jeg ofte længes efter at tale med hende. Sagen er, at hun og hendes mand ikke gør hvad man kalder et hus, uagtet de gæstfrit modtager alle ubudne venner. Men jeg har i høj grad den egenskab, som man tillægger materier i almindelighed, og kalder *vis inertiae*, det vil sige, jeg kommer ikke let i bevægelse uden ved et stød udenfra, såsom en bestemt indbydelse eller en tilfældig anledning, hvis strøm river mig med sig.

En dag i slutningen af juni måned faldt det mig dog ind, at jeg nu burde gøre ende på en af de lange pauser, og erkyndige mig om min venindes og hendes gemals befindende. Hvad der just den dag gav mig stødet eller impulsen, skal jeg lade være usagt, men jeg er overbevist om, at der har været en sådan, skønt mig selv ubevidst, thi dette besøg blev for mig – hvad jeg dog først lang tid efter fik øje for – begyndelsen til et nyt livsafsnit, og havde følger, som jeg dengang var langt fra at forudse, og til hvis fremstilling disse blade er helligede.

Efter at min veninde havde gjort mig nogle – jeg kan sige – behagelige bebrejdelser, fordi hun så længe ikke havde set mig, udbrød hun: "De er et besynderligt menneske. Det er ikke nok, at de ikke besøger Deres venner, men man ser, man møder dem aldrig, ikke engang på gaden eller spadsereture."

"Kære frue!" svarede jeg: "På gaderne kan De dagligt se mig, hvis De selv kom i de gader, som mine forretninger fører mig igennem; men hvad spadserevejene angår, da kommer jeg der rigtignok sjældent. At gå blot for at gå falder mig aldrig ind; jeg må have et mål for min gang, og derfor spadserer jeg aldrig."

"De er en særling," sagde hun, "og De har uret. Jeg ville i sommer have ligget på landet, men min mand havde forhindringer, og han sagde, at når man boede i en by med så smukke promenader som København, var det egentlig overflødigt at ligge på landet, og jeg har virkelig givet ham ret. Kommer De aldrig på Langelinje eller på volden?"

"Det er vist et par år," svarede jeg, "siden jeg var noget af stederne."

"Så kender De vel slet ikke den smukke nyanlagte spadserevej på Glaciset mellem Nørre- og Vesterport?"

"Jeg har ikke vidst, at den var til," svarede jeg.

"Så må De tilforladelig gøre dens bekendtskab, det må De love mig, og det skal ikke fortryde Dem. Det er nok bedst, at jeg selv bliver Deres vejviser på turen."

"Nej, frue, det kan jeg ikke modtage. Der er ingen, jeg hellere taler med end Dem, men jeg skal bede om en stol at sidde på. På en gang tale og gå synes mig lige så besværligt som at synge og danse på en gang. Når jeg skal spadsere, må jeg gå i mine

egne tanker, ene og uforstyrret ... Undskyld! jeg er meget ugalant, men De selv har vænnet mig til oprigtighed."

"Det skal være Dem tilgivet," svarede hun: "men på vilkår, at De virkelig går vejen, og dernæst, efter ikke alt for lang tids forløb, lader mig vide, om den har gjort min anbefaling til skamme."

Jeg lovede det, og da jeg efter en kort fortsættelse af samtalen tog af sted, erindrede Theresia mig på ny om mit løfte, og jeg gentog det.

På en af de nærmest følgende smukke sommeraftener tog jeg stok i hånden og fod på nakken for at indfri mit løfte. Jeg gik fra Nørreport ind på vejen, og slentrede ganske langsomt i retningen mod Vesterport. Jeg måtte sande Theresias ord; det var virkelig en forskønnelse umiddelbart udenfor byen. Temmelig lange alleer, som fortsætte hinanden under skrå vinkler, så at man overalt kan overse en lang strækning, men dog på intet sted den hele vej; til venstre fæstningsgraven med sit vand, til højre i længere afstand Farimagsvejen med sin færdsel af ekvipager og ryttere; næsten ved ethvert skridt et nyt prospekt af byens kirketårne; og endelig de mange bekvemme bænke, som er anbragt på siderne af vejen, og hvoraf næsten enhver indbød mig til at pleje min magelighed og min refleksion. Aftenen var stille, solen nær ved sin nedgang; af spadserende var der kun få.

Jeg havde netop rejst mig fra en bænk, som stod ved en af vejens vinkler, og var drejet om ad dette hjørne, da jeg ved enden af den allé, som nu åbnede sig for mig, så en gammel fattig kone, bevægende sig på to krykker, komme mig langsomt i møde, og bag hende to unge damer, som med hurtigere skridt

snart indhentede konen, men, idet de kom på siden af hende, standsede, i stedet for at gå hende forbi, og talte med hende, jeg kunne tænke, for at give hende en almisse. Allerede i afstand lagde jeg mærke til de to unge damers elegante holdning, og da jeg på min gang stedse kom dem nærmere, så jeg, at de begge var meget smukke, især dog den ene, som jeg straks i mine tanker døbte ved navnet Rosaura, thi således havde jeg altid forestillet mig en Rosaura: en høj, graciøs figur, og halvblond hår til sorte øjne og øjenbryn. Jeg så hende tage en portemonnæ op af lommen, åbne den og søge i den; men i det øjeblik, jeg kom så nær, at jeg var lige ved at gå forbi, hørte jeg hende sige: "Det gør mig ondt, moer, men jeg har ingen småpenge."

Uvilkårligt standsede jeg, og sagde: "Tillad, at jeg lægger det ud for Dem", og i det samme havde jeg taget min egen portemonnæ op, og gav konen et markstykke. Den unge dame så med et flygtigt blik på mig, uden at svare, og gik videre med sin ledsagerinde. Men den fattige kone, som imidlertid havde kastet et blik på sit markstykke, begyndte at lade en strøm af velsignelser regne over mig, men som jeg afbrød med de ord, at det ikke var mig, men damen, som hun måtte takke. Dette lod hun sig ikke sige to gange, men tog på sine krykker et par så vældige skridt efter damerne, at hun øjeblikkelig indhentede dem, og lod nu resten af sine velsignelser regne over Rosaura, som jeg kaldte hende i mine tanker. Damerne standsede, jeg ligeledes, for at se udfaldet af mit lille eventyr. Rosaura slap sin ledsagerindes arm, gik mig end et par skridt i møde, og sagde: "Jeg ved ikke, hvorledes jeg skal komme til at betale Dem lånet til bage."

"Jeg håber," svarede jeg, "at et nyt gunstigt tilfælde engang bringer mig i frøkenens nærhed, og jeg kan da modtage mit udlæg."

Hun rødmede tavs og gik tilbage til den anden dame, med hvem hun fortsatte sin gang. Jeg fortsatte ligeledes min, men i den modsatte retning, og kom ind ad Vesterport.

Allerede næste dag begav jeg mig til Theresia, og aflagde regnskab for den vandring, jeg havde foretaget på hendes befaling.

"Der kan De se," sagde hun, "at De gør vel i at følge mine råd. Himlen har jo lønnet Dem ved at tilskikke Dem et ualmindeligt eventyr, og det endog med en Rosaura. Hvad vil De mere?"

"Hvad jeg vil mere?" svarede jeg: "jeg ville nok gense denne Rosaura; jeg ville nok, at den lille begivenhed kun var begyndelsen til et eventyr, og ikke hele eventyret."

"Deres ønske," svarede hun, "kan måske gå i opfyldelse."

"Det er ikke sandsynligt," indvendte jeg, "thi ligesom jeg aldrig før havde set denne dame, får jeg hende sagtens heller ikke at se i fremtiden."

"Ja," svarede Theresia, "hvorledes skulle det vel også gå til, således som De afsondrer Dem? Men nu ser De jo, hvad vej De har at gå."

"De mener den på Glaciset?"

"Ganske rigtigt! Det er jo rimeligt, at Deres Rosaura oftere spadserer på den vej; altså, det beror jo på Dem selv."

"Bedste frue!" svarede jeg: "anser De mig virkelig for sådan en fantast, at jeg, således som unge sukkende elskere, skulle patruljere og stå skildvagt, i det meget usikre håb, engang at se

et glimt af min tilbedte? Nej, dertil er jeg hverken ung eller sværmerisk nok."

"Uh!" udbrød Theresia: "De taler, som De var en rigsdagsmand! Det er vist og sandt, at vor tids mænd er sunket ned i den dybeste prosa. Derfor benævnes de nu også altid herrer; kavalerer kalder man dem ikke mere, og med grund, thi der er ikke det mindste ridderlige ved dem."

"Jeg kan ikke nægte," svarede jeg, "at damerne har anledning til at være misfornøjede med nutidens mænd eller herrer. Det offer, som mændene før bragte kvindekønnet, bringer de nu til politikkens og tusinde andre filisterier."

"Ja," sagde Theresia med et suk: "det var, ved Gud, et sandt ord, som De der sagde om mændene, og dersom vi bare kunne undvære dem, skulle de heller aldrig få et godt ord af os."

Hvad jeg havde sagt til Theresia om min utilbøjelighed til sværmeri, var virkelig min oprigtige mening. Ikke desmindre overraskede jeg mig selv kun alt for ofte ved at tænke på mit eventyr. Men da jeg endog en nat vågnede ved den overraskelse, at mit sommeraftens-eventyr var blevet til en sommernats-drøm, blev jeg urolig og begyndte at ransage min tilstand. At mit hjerte virkelig skulle være berørt af en følelse, som dog ikke plejer at opstå ved så ringe en foranledning, i det mindste ikke hos den, der er over drenge-alderen, forekom mig alt for latterligt, og følgelig, da man ugerne vil være latterlig, alt for usandsynligt. Jeg måtte derfor søge efter en anden forklaring, og denne fandt jeg snart. Det var min nysgerrighed, som var blevet pirret, og nu måtte tilfredsstilles; det var det pikante, som lokkede mig; det var en vanskelighed, tilsyneladende en umulighed, som jeg ville besejre, ikke for genstandens skyld,

men for at overbevise mig selv om min mandige kraft og udholdenhed. Således kan man jo, blot for at have den tilfredsstillelse at overvinde chikanøse vanskeligheder, kaste sig så ivrigt over opløsningen af et i sig selv ligegyldigt problem, som om det gjaldt liv og død. Denne forklaring kom mig ypperligt tilpas og ophævede enhver betænkelighed, som jeg ellers ville have haft ved at følge Theresias råd og gentage min vandring på Glacis-vejen. Jeg begav mig virkelig en aften ved solnedgang derhen, og gik vejen, for en sikkerheds skyld, både frem og tilbage, skønt uden nytte, som man vel kan tænke. Det varede kun et par dage, inden jeg gjorde den samme tur på samme tid og med samme frugtesløse udfald. Snart kom jeg så godt som daglig, og jeg, der tilforn havde været det mindst peripatetiske medlem af samfundet, fandt nu, at en spadseretur ved solens nedgang virkelig var en meget behagelig motion.

Man kan vel vide, at jeg på disse vandringer skænkede de damer, som jeg mødte, en mere end almindelig opmærksomhed. En aften så jeg i afstand to, som jeg vel ikke kunne forveksle med dem, jeg søgte, men som dog tiltrak sig mine blikke. Da jeg kom dem nærmere, så jeg, at det var Theresia i selskab med en anden dame, der syntes mig fremmed, men i hvem jeg siden genkendte hendes kusine. Mødet satte mig i forlegenhed, og jeg var gerne vendt om, for at undgå det, hvis jeg ikke havde sagt mig selv, at Theresia ved sit skarpe syn måtte have kendt mig, inden jeg endnu kendte hende. Jeg gik hende altså i møde, hilste på damerne, vendte om og ledsagede dem. Theresia så på mig med et ironisk blik, der næsten bragte mig til at rødme, og sagde, at det glædede

hende at se, at jeg endnu ikke var ked af den vej, hun havde anbefalet mig, og at jeg nok skulle sande, at jo oftere jeg besøgte den, des mere skulle det lønne sig for mig. Jeg gjorde mig umage for at motivere vort tilfældige møde på dette sted, men hun sagde med et smil: "Det lader jo som De gør undskyldning for at man træffer Dem her; men det behøves allermindst for mig, der selv har givet Dem anvisning på denne spadserevej."

I øvrigt var Theresias ytringer på hele vejen, skønt forståelige for mig, dog således valgt, at kusinen ikke kunne fatte nogen mistanke. Men at Theresia selv havde denne mistanke, ærgrede mig, og jeg brændte af begærlighed efter at meddele hende den samme forklaring af min færd, som den, hvormed jeg havde beroliget mig selv; men dels ville udtrykkene i en tredjes nærværelse ikke lykkes mig, dels havde jeg en følelse af, at hun ikke ville tage min forklaring for gode varer, rimeligvis fordi jeg selv ubevidst havde fornemmelsen af dens uholdbarhed. Jeg ledsagede damerne til Theresias hjem, og idet jeg tog afsked, og hun gik ind ad porten, gav hun mig hånden med de ord: "De er dog ikke så meget rigsdagsmand endda."

Jeg var nu næsten undselig over oftere at betræde denne vej, og dog kunne jeg ikke opgive det. Men jeg hjalp mig ud af forlegenheden ved at tage en teaterkikkert med mig, og dermed allerede på afstand betragte alle de damer, som mødte mig, bestemt på at smutte bort i tide, i fald kikkerten skulle vise mig Theresias billede. Men på en af mine følgende vandringer viste den mig et ganske andet billede, som jeg i mellemtiden rent havde glemt, men som nu tiltrak mig med sympatetisk magt, nemlig den gamle kone på krykker. Jeg ilede hende i møde,

trykkede hende på ny et markstykke i hånden, og sagde: "God aften! Kan moer kende mig igen?"

Hun så afvekslende på pengene og på mig og svarede: "Jo, gode herre, nu kender jeg Dem nok, thi der er ikke mange, som giver en fattig kone så meget."

Det var en besynderlig glad følelse, der betog mig ved at have genfundet denne kone. Jeg betragtede *con amore* den fattige krøbling, som jeg forrige gang næppe havde set på, og jeg stræbte at indpræge mig hendes ansigtstræk, som om hun kunne have været Rosaura selv. Og dog havde jeg ingen anelse om, at dette møde skulle lette mig et betydeligt skridt mod mit mål. Konen sagde mig nemlig, at der havde været stor velsignelse ved den almisse, jeg gav hende forrige gang, thi den unge dame, der ikke havde småpenge, var kort efter kommet tilbage, og havde sagt, at konen kunne komme hjem til hende for at modtage nogle spisevarer og klædningsstykker, og hun havde siden tilladt hende at komme igen på en bestemt dag i hver uge, for at hente mad fra herskabets køkken.

"Hvem er da den dame?" udbrød jeg: "hvad hedder hun? hvem er hendes forældre?"

"Det ved jeg altsammen ikke," svarede konen: "jeg ved kun, hvor hun bor."

"Hvor bor hun da?" spurgte jeg.

Nu angav konen mig med al bestemthed en gade, et nummer og anden sal.

I min glæde gav jeg konen igen en mark, og rådede hende til jævnligt at komme på denne spadserevej om aftenen, thi jeg selv kom her ofte på den tid, og en lille hjælp ville der altid

vanke, når vi mødtes. Under konens velsignelser ilede jeg bort, og begav mig til byen.

Det første skridt er gjort, tænkte jeg: det andet kan ikke være vanskeligt. Jeg gik straks til den betegnede gade og fandt snart nummeret. Det var en smuk gård med et ret elegant præg. Jeg kastede et blik til anden sal, men intet uden de tomme vinduesfag mødte mit øje. I kælderen var en urtebod; jeg gik derned og spurgte efter en person med et fingeret navn. Butikssvenden svarede, at der boede ingen af dette navn i gården.

"Da har man dog sagt mig," svarede jeg, "at det skulle være på anden sal."

"Nej," sagde svenden: "på anden sal bor kun professor B."

"Så beder jeg om undskyldning," sagde jeg, og gik.

Altså professor B.! – Af navn var han mig bekendt, men ellers ikke synderligt, og om hans familieforhold vidste jeg ikke det mindste. Men ved at besøge et par bekendte og bringe professorens navn umærkeligt på bane, kom jeg endnu samme aften så vidt i min kundskab, at jeg vidste, at han var enkemand, og havde fire unge døtre i huset. Dette firtal var mig noget generende, thi det var nu en mulighed, at jeg tre gange kunne tage fejl. Næste dag fik jeg, ved alskens underfundige kneb i samtaler med forskellige bekendte, at vide, at en af døtrene hed Rebecca, og en anden Sophie. Navnene på de to andre lykkedes det mig ikke at få opsporet, og jeg var barnagtig nok til at indbilde mig, at dog vist en af dem måtte hedde Rosaura.

Om aftenen, da jeg sad alene ved min studerelampe, tænkte jeg ved mig selv: Loddet er kastet, lad det nu rulle til sit mål. Jeg

fremtog et sirligt ark papir med kniplingskanter, og skrev følgende ord:

2. august

> Af alle skriftlige opgaver kan jeg ikke tænke mig nogen vanskeligere end at skrive som kreditor til en dame. De smiler ved disse ord, og det kan De let, thi hvad jeg smigrer mig med at have til gode hos Dem, er for Dem en bagatel, men for mig en kapital. De smiler igen, dersom De ikke fortørnes over min dristighed. Tillad mig da at forklare mig nøjere.
>
> Det er nu over en måned siden, at en i sig selv ubetydelig begivenhed blev for mig anledning til at se Dem første gang og veksle et par flygtige ord med Dem. Vil De vredes for min oprigtighed, når jeg siger Dem, at dette syn forfølger mig, og at kun gensynet kan ophæve synets forfølgelser? De erindrer, at det blev en slags bestemmelse, at når jeg var så lykkelig at se Dem igen, skulle jeg modtage mit lille tilgodehavende af Deres hånd. Dette øjeblik, som tiden endnu ikke har bragt, står for mine tanker som et forventningsfuldt moment, og indtil jeg har oplevet dette, har jeg den vedvarende følelse af at stå i en mystisk rapport til Dem. De selv, frøken, ønsker vistnok at løse det bånd, hvorved en ubekendt føler sig bundet til Dem. Nu vel, det står i Deres magt at løse det ved at tilvejebringe den slutning, som begivenheden venter på.

Dette brev lagde jeg i en konvolut, som jeg forseglede, men lod blive uden udskrift, allerede af den gyldige grund, at da jeg

var uvidende om frøkenens døbenavn, ville jeg ikke risikere den farlige forveksling med tre andre af samme familienavn. Om aftenen gik jeg på promenaden, hvor den fattige kone ganske rigtigt indfandt sig. Efter at have givet hende min sædvanlige tribut, leverede jeg hende brevet, som jeg bad hende bringe sin velgørerinde næste formiddag, som var den dag, da den gamle skulle indfinde sig i huset for at modtage spise. Konen tog brevet, og lovede at bringe mig besked om eftermiddagen på promenaden.

Jeg indfandt mig næste aften tidligt, spejdende efter mit postbud, som desværre ikke havde vinger, men krykker. Endelig fik jeg øje på disse og derved på konen, hvem jeg ilede i møde, og som leverede mig et brev til svar på mit. Jeg greb brevet, og satte mig i afstand på en ensom bænk, for at nyde min skat.

Det varede længe, inden jeg åbnede den sirlige konvolut. Jeg drejede den flere gange i hånden, og betragtede den, og det var ligesom jeg ikke havde mod til at spørge om dens indhold. Den var uden udskrift og lukket med en almindelig glansoblat. Endelig åbnede jeg den rask, og fandt inden i den en mindre konvolut, som endnu mere fængslede min opmærksomhed, thi dens oblat fremstillede en fugl i et bur, omgivet med den indskrift: *L'oubli me tue*. I et nu gennemgik jeg i mine tanker alle de betydninger af dette emblem, som faldt mig ind, åbnede konvolutten, idet jeg skånede oblaten så meget som muligt, og udtog et lille, flere gange sammenlagt papir, som jeg omhyggeligt udfoldede, uden dog at opdage nogen skrift derpå, og som hvis inderste kerne jeg endelig fandt – et sølvmarkstykke. Jeg vendte og drejede endnu engang papiret og konvolutterne, for at se, om dog ikke et eneste ord ledsagede

den tørre og hårde sending. Nej, intet! Ganske forbitret sprang jeg op, ilede hen til den fattige kone, og sagde: "Deres frøken har i sit brev lagt en mark, som hun beder mig give Dem."

Men idet jeg ville give hende pengestykket, puttede jeg det uvilkårligt i vestelommen, og gav konen et andet.

"Nej!" udbrød hun: "Det er dog en velsignet dame! Også på denne måde at betænke den fattige, og det endog på samme dag, da jeg har nydt andet godt af hende!"

"Ja," sagde jeg, "glem ikke at takke hende for det!"

"Nej, det skal jeg nok, når jeg kommer igen om otte dage."

"Ja, glem det ikke," gentog jeg, og gik.

I et temmelig forstemt lune kom jeg hjem. Jeg tog sølvmarken, viklede den ind i det samme papir, hvori jeg havde modtaget den, og lagde den tillige med de to tomme konvolutter i en skuffe.

Jeg følte mig nu ganske rådvild, og vidste ikke, hvad jeg skulle gøre. Selv om jeg ville vove et nyt forsøg på at bringe min ubekendte til at bryde sin tavshed, måtte jeg jo vente hele otte dage, thi kun ved mit krykke-postbuds hjælp kunne jeg vente at få et brev i hendes hænder. Men hvorledes skulle jeg udholde disse otte dages uvirksomhed? Om jeg endda havde nogen at tale med om denne sag, for at min fantasi, hvis vildskab plagede mig, kunne tæmmes under en andens indflydelse! Jeg trængte til en fortrolig. Min tanke faldt på Theresia, og uagtet jeg ikke havde mod til at gå til bekendelse for hende, følte jeg dog, at hendes samtale ville virke beroligende på mig, og at jeg i hendes nærhed ville føle mig min ubekendte nærmere.

Jeg tog konvolutten med den besynderlige oblat, gik til Theresia, viste hende den og spurgte: "Kan De sige mig, hvad

betydning der ligger heri?"

Theresia så på oblaten, og sagde derpå ganske alvorligt: "Ja, det må vel betyde, at når man glemmer en fugl, som sidder i bur, så omkommer den stakkel af hunger."

"Tak skal De have," svarede jeg: "Denne forklaring har jeg allerede selv udfundet; men hvad emblem, hvad symbol kan være indeholdt i denne ubestridelige sandhed?"

"Nå!" sagde Theresia med den uskyldigste mine af verden: "det skal være et emblem, et symbol? Lad se!"

Hun betragtede atter oblaten, og sagde:

"Dersom det er en dame, der har skrevet Dem til under dette segl, så må meningen vel være, at hun ikke kan udholde livet, ifald De glemmer hende."

"Ja, frue," svarede jeg: "også denne forklaring ligger temmelig nær, og er ligeledes gået igennem mine tanker, men jeg har straks forkastet den, thi den er i nærværende tilfælde umulig."

"Ja, så ved jeg kun en forklaring endnu, og det er, at det hele betyder ingenting. Damen kan have flere oblater med forskellige emblemer, og have grebet den første, den bedste, uden at se på den."

"Nej, fy, Theresia, den forklaring behager mig ikke. Nu må jeg vende Deres beskyldning fra forleden mod Dem selv, og erklære Dem for prosaisk."

"De er meget artig," sagde hun, "og jeg ved ikke, hvorfor jeg vil indlade mig på at forklare Dem, hvad De ikke selv kan forstå, især da De ikke giver mig de nødvendigste oplysninger. Jeg måtte jo vide, fra hvem brevet er, jeg måtte jo kende dets indhold."

"De ved," sagde jeg, "lige så meget som jeg selv, thi der var intet brev i konvolutten."

"Intet brev?" udbrød Theresia: "Men hvad var der da?"

"En sølvmark," svarede jeg.

Theresia brast i latter og sagde: "Altså fra Deres Rosaura! Ja, men så er jo oblaten let at forstå. Hun skammer sig over, at hun ikke før har betalt sin gæld, og vil sige, at hun kunne tage sin død over denne forglemmelse."

"De har ret lyst til at drille mig," svarede jeg: "og jeg havde netop ventet trøst hos Dem."

"Trænger De til trøst?" udbrød hun: "Kære ven! Sæt Dem ned! Alt, hvad jeg kan gøre for at trøste Dem, skal være til Deres tjeneste."

Jeg betroede hende nu, at jeg, ved at sende min ubekendte et par linjer, selv havde fremkaldt denne hånlige afvisning. Hvem den ubekendte var, fortav jeg dog, og bad hende ikke spørge derom. Hvad jeg nok havde ventet: Samtalen med Theresia virkede velgørende på mig. Uagtet jeg så godt som intet havde betroet hende – og jeg havde jo heller ikke noget at betro – var det mig dog ligesom jeg havde udgydt mit hjerte for en deltagende veninde, – og uagtet jeg, for så vidt jeg havde omtalt mine følelser og stemninger, havde ytret mig på en ironisk måde, havde hun dog bestandig svaret mig med alvor og ro, og det var just det jeg trængte til. Min ironi var maske, og det ville have bragt mig til fortvivlelse, om den, jeg talte med, var slået ind i min tone, i stedet for at moderere den. Beroliget forlod jeg min veninde, og medbragte tålmodighed til at oppebie de lange otte dages forløb. Da de lakkede mod enden, skrev jeg følgende linjer, og sendte dem med krykkeposten.

(ikke fortsat.)

Om "Noveller"

Forfatter: Johan Ludvig Heiberg (1791-1860).
Org.udgaver:

> **Den farlige tavshed:** I *Kjøbenhavns flyvende Post* 16. november – 3. december 1827.
>
> **Kaninen:** I *Kjøbenhavns flyvende Post* 11. – 14. juni 1830.
>
> **Slottet Ruel:** Som "*Ruel. En historisk Anecdot*" i *Kjøbenhavns flyvende Post* 5. december 1828.
>
> **En begivenhed:** Første kapitel af en aldrig fortsat historie, som blev skrevet i 1859 og først udkom i *Poetiske Skrifter* bd. 10 1862.

Denne udgave baseret på: Johan Ludvig Heiberg: *Poetiske Skrifter.* Tiende Bind. C. A. Reitzels Forlag, Kjøbenhavn 1862.
Redigeret af: Kim N. Jensen.
Forside: Efter Sally Henriques (1815-1886): *Udsigt fra Vestervold – Holcks Bastion* – 1839 (Udsnit).

ISBN 978-87-7979-992-9
2. ebogsudgave, tidligere udgave ISBN 978-87-7979-223-4 (Ølstykke 2011).

© 2024 eBibliotek 1800
www.ebib1800.dk